Poštnina plačana v gotovini

Leto XII., štev. 5 — Ljubljana, sreda 7. januarja 1931 — Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 4255.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842. Praha číslo 78.180, Wien št 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3 Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu

Srednjeevropska gospodarska konferenca

Avstrijska Kmetijska družba je sklicala za 19. januar na Dunaj konferenco srednjeevropskih držav za rešitev agrarne krize

Praga, 6. januarja. d. Agrarni listi priobčujejo povabilo predsedstva avstrijske Kmetijske in gozdarske družbe na Dunaju ter dunajskega srednje-evropskega instituta k srednje-evropski gospodarski konferenci, ki naj bi se vršila na Dunaju 19. in 20. t. m. pod pokrovitelistvom avstrijskega ministra za kmetijstvo Thalerja. Povabilo omenja, da se hoče nuditi kmetijskim zastopnikom srednjeevropskih držav prilika za razgovor o možnosti regionalne srednjeevropske rešitve agrarne krize. Povabljeni so tako kmetijski predstavniki srednjeevropskih agrarnih izvozniških držav, kakor tudi srednjeevropskih agrarnih uvozniških držav, da se razčistijo vprašanja izpopolnitve in samopomoči kmetijstva v Srednji Evropi.

Dalekosežni francoski finančni načrt

Napoveduje se znatna finančna pomoč Francije srednjeevropskim državam kot protiutež ruskemu dumpingu

Pariz, 6. jan d. Neposredno po sestavi Steegove vlade je trgovinski minister Loucheur izjavil, da bo nova vlada proučila gospodarske probleme Francije, zlasti pa uvedla ukrepe za pobijanje vedno bolj se razvijajoče gospodarske krize ter izvedla sanacijski načrt.

Na včerajšnji svoji seji je ministrski svet razpravljal o tozadevnem programu, ki je tudi z mednarodnega stališča velike važnosti. Zunanji minister Briand je namreč poveril gospodarskemu oddelku zunanjega ministrstva nalogo, naj pojasni vzročne zveze francoske gospodarske krize z mednarodnim položajem ter izdela primerne predloge, ki naj bi se predložili posebnemu mednarodnemu gremiju. Briand namreč išče ožjo zvezo med rešitvijo francoskih gospodarskih problemov ter srednjeevropsko krizo. Prizadevanja francoskega ministrskega sveta bodo pokazala zato svoj vpliv tudi na prihodnjih ženevskih pogajanjih. Obstoji namreč inicijativa, da bi se pomagalo srednje-evropskemu gospodarstvu z jačjo finančno podporo Francije. V francoskih vladnih krogih so namreč prepričani, da bi bila zavrnitev ruskega dumpinga v interesu evropskih industrijskih držav.

Kar se tiče francoske gospodarske krize same, se pripravlja znižanje cen v podrobni trgovini s pocenitvijo tovornih tarif. Pobijanje naraščajoče brezposelnosti je naletelo na velike težkoče, ker bi odpust inozemskih delavcev v večjem obsegu povzročil nezaželjene razprave z gotovimi vzhodnimi državami.

Določitev definitivnega programa je odrejena za sredo januarja. Briand se bo torej lahko v ženevi že razgovarjal z zastopniki drugih evropskih držav o mednarodnih smernicah svojega načrta.

London, 6. januarja d Listi sicer poročajo o angleško-francoski finančni konferenci v Parizu, nikakor pa ne navajajo uspehov teh razgovorov. Pri tem samo poudarjajo, da je mednarodni problem zlata že zato v ospredju teh razgovorov, ker je imela francoska odtegnitev zlata v Londonu za posledico neposredno ogroženje angleškega valutnega sistema. Angleški tisk ne razpravlja o načrtu velikega kredita francoske banke angleški industriji z jamstvom angleške banke, o katerem se v zadnjih dneh mnogo govori. Dočim so mnogi strokovnjaki mnenja, da se more v Angliji sami zbrati dovolj kapitala in da bi bil kredit francoske banke odveč, zagovarjajo drugi mnenje, da bi bila taka kreditna transakcija francoske banke gotovo v smislu od Anglije zaželjene in Franciji neprijetne mobilizacije francoskega zlata.

London, 6. jan. d. V zvezi z angleško-francoskimi finančnimi pogajanji v Parizu se je pojavila v Londonu vest, da je pričakovati sklicanje konference o zlatu v Londonu. Pariški razgovori so baje samo priprava za tako konferenco. To vest beleži v svojem trgovskem delu »Observer«, ki meni, da bosta Anglija in Francija skupno povabili k udeležbi na tej konferenci. O povabilu Nemčije ni bilo še v nobenem angleškem listu ničesar omenjenega.

Slab začetek italijanskega prekooceanskega poleta

Včeraj zjutraj so italijanski letalci startali v Afriki -- Eno letalo se je kmalu ponesrečilo in padlo v morje -- V Ameriki jim napovedujejo viharje

Rim, 6. jan. g. Italijanska letalska eskadrilja sestoječa iz 12 vodnih letal, ki je pod vodstvom zrakoplovnega ministra Balba krenila pred štirinajstimi dnevi iz Rima k prekooceanskemu poletu v Brazilijo, a je morala zaradi raznih defektov in neugodnega vremena pristati v portugalski Gvineji na afriški obali, je davi ob 2. startala k poletu preko morja. Ob startu je bilo vreme še dokaj ugodno. Letala so se dvignila v dveh skupinah s polminutnim presledkom. Na letališču so bili navzoči zastopniki portugalskih oblasti ter številni člani italijanske kolonije, ki so prirejali letalcem navdušene ovacije.

Po dosedanjih vesteh se vrši polet normalno po programu. Minister Balbo je davi ob 6 sporočil s krova svojega letala, da je vse v redu in da poteka polet gladko. Vreme je ugodno in letala so že v brezžični zvezi z radio postajo v Rio de Janeiru. Obenem je Balbo sporočil, da javljajo ameriške vremenske postaje viharje ob ameriški obali zaradi česar se je bati, da bodo imeli italijanski letalci še velike težkoče, predno bodo pristali na ameriških tleh.

Buenos Aires, 6. jan. g. **Zdi se, da polet italijanskih letalcev preko Oceana ne gre tako gladko, kakor ga slikajo rimske vesti. Parnik »Antonio Amosti« je danes opoldne sporočil, da je 7 italijanskih letal križalo njegovo ruto na potu v Ameriko. Eno letalo je moralo zaradi defekta v motorju pristati na odprtem morju. Parnik je ujel njegove radioklice na pomoč ter je našel letalo v brezupnem stanju. Letalce so še v zadnjem trenutku rešili in spravili na krov, dočim letala, ki je bilo že skoro popolnoma pod vodo, niso mogli dvigniti. Po dolgem prizadevanju pa se je posrečilo, da so letalo privezali in ga vleče sedaj parnik za seboj. Kje so ostala štiri letala, ni znano. Vreme je za polet dokaj neugodno in se je bati, da so letala zašla v viharne cone, kjer jim bo predla zelo trda.**

Podoba je, da je bil slično kakor svoječasno Nobilov polet na severni tečaj, tudi italijanski prekooceanski polet dokaj slabo pripravljen. Že na prvi etapi iz Rima v Afriko so se letala izkazala za prešibka in baš zaradi tega so morali italijanski letalci celih štirinajst dni ostati v Afriki. Še zadnje dni so izvršili na letalih razne izpremembe, ki so se izkazale za nujno potrebne, ker je že dosedanji polet pokazal, da je akcijski radij za prekooceanski polet nezadosten.

Letala so opremljena s Fiatovimi motorji z 12 cilindri in vodno polnitvijo ter imajo 600 HP. Celokupna teža vsakega letala znaša 10.000 kg, nosilne teže pa imajo letala do 5000 kg. Na krovu vsakega je 75 meterskih stotov benzina, 4 meterske stote olja in 50 litrov vode. Vsa letala nosijo seboj nekaj pismenih pošiljk s posebnimi znamkami zračne pošte. Izkupiček teh znamk bo v veliki meri kril približno 3 milijonske stroške poleta. Na vsakem letalu so štirje možje posadke, ki so jih vse okoli dve leti pripravljali za polet preko Oceana. Tehnični vodja poleta je podpolkovnik Maddalena, ki je svoječasno ob katastrofi »Italie« prvi odkril rdeči šotor Nobila. Zračna proga od zapadno-afriške obale do Port Natala meri približno 3000 km in jo nameravajo letalci prevoziti s povprečno hitrostjo 160 km na uro. Na progi so v presledkih po nekaj 100 km razvrščene italijanske bojne ladje, ki bodo v stiski prihitele italijanskim letalom na pomoč. V brazilski prestolnici se vrše velike priprave za sprejem italijanskih letalcev. Iz Argentine in Čila so prispeli številni Italijani deloma s posebnimi vlaki, deloma pa z letali v Rio de Janeiro, da bi prisostvovali sprejemu italijanskih letal.

Tajfun na Filipinih

New York, 6. jan. d. Na Srednjih Filipinih je razsajal silen tajfun, ki je povzročil ogromno škodo. Poročila o katastrofi, ki prihajajo zaradi pokvarjenega telefonskega omrežja bolj pozno, navajajo doslej 82 mrtvih in 50 pogrešancev, bržkone bo pa smrtnih žrtev mnogo več, ker je vihar presenetil na morju tudi mnogo ribiških ladij in jih potopil.

London, 6. januarja. Vihar, ki je razsajal v soboto na Filipinih je povzročil mnogo večjo škodo kakor so sprva menili. Silen naliv je presenetil v bližini obale okrog 120 ljudi, ki jih je nato vihar pometal v morje. Vsi so utonili. V mestu Sebu je neurje popolnoma opustošilo pristanišče. Parnike, ki so bili v luki, je vihar zanesel na odprto morje, kjer so se večinoma potopili. Materialna škoda je ogromna, ker je vihar razdejal celo vrsto mest in naselbin.

Vstaja v Birmi

Pariz, 6. januarja AA. Havas objavlja brzojavko iz Bombaya, da zavzema revolucionarno gibanje v Birmi vedno širši razmah. Gibanje vodijo komunisti. Britske čete so v stalni pripravljenosti. Vstaši imajo doslej 300 mrtvih in veliko število ranjenih.

NEMČIJA BO IZSTOPILA IZ DRUŠTVA NARODOV?

Nervoznost v nemških političnih krogih pred zasedanjem Društva narodov — Grožnje z izstopom zaradi pričakovanega neuspeha nemških pritožb in zahtev

Berlin, 6. januarja d. V parlamentarnih krogih se mnogo razpravlja o bodočem razvoju nemške zunanje in notranje politike. Glede na zunanjo politiko se pogosto pojavlja mnenje, da bo **nadaljnji razvoj dogodkov postavil vprašanje, ali naj Nemčija še nadalje ostane članica Društva narodov. Po njihovem mnenju more priti trenutek, v katerem se bodo nemški odločilni krogi morali vprašati, ali ima za Nemčijo sploh še pomen ostati v Društvu narodov, če bo še nadalje zaman zahtevala razorožitev drugih držav, do česar ima po versailleski pogodbi pravico in če ne bo s svojimi pritožbami nad postopanjem z nemško manjšino na Poljskem dosegla nobenega ali pa samo nezadosten uspeh.**

Seveda se merodajni krogi zavedajo tudi važnih vzrokov, ki govore **proti** izstopu Nemčije iz Društva narodov. Dejstvo je, da obstoja nevarnost, da se bo opozicija proti sodelovanju Društva narodov tako ojačila v Nemčiji, da jo bo morala vlada upoštevati, če ne bodo zastopniki nemške vlade dosegli nobenih uspehov v razorožitvenem in manjšinskem vprašanju.

Kar se tiče notranje politike, je vse odvisno od dogodkov na prihodnjem zasedanju državnega zbora, ki se bo pričelo v prvih dneh februarja. Stranke desnice bodo še nadalje vse poskušale, da bi vrgle Brüningovo vlado. V parlamentarnih krogih smatrajo, da bodo socialni demokrati še nadalje podpirali sedanjo vlado in da se bo z njihovo pomočjo posrečilo odbiti nove napade desničarskih strank. **Če bi pa kljub temu prišla pri kakem glasovanju Brüningova vlada v manjšino, bi nastal vsekakor težaven položaj, zaradi česar zagovarjajo posamezniki v vseh parlamentarnih krogih tudi med levičarskimi strankami mnenje, da Brüning ne sme pasti pod nobenim pogojem, ker bi njegov padec napravil prosto pot desničarskemu radikalizmu do vlade in ker bi poziv desničarskih radikalov na vlado povzročil največje nevarnosti za Nemčijo.** Znano je tudi, da je Brüning državnik, ki se zelo vestno drži ustave in ki načelno odklanja vsako diktaturo. Odločilno vprašanje bo, kakšno stališče bo zavzel sam, glede na vprašanje svojega odstopa zaradi morebitnega neugodnega izida glasovanja v državnem zboru in kakšno stališče bo zavzel končno tudi državni predsednik Hindenburg.

Karlsruhe, 6. januarja d. Na zborovanju nemške ljudske stranke v Pforzheimu je govoril zunanji minister dr. Curtius o prihodnjem zasedanju sveta Društva narodov v Ženevi, na katerem se bo razpravljalo o nemški pritožbi proti Poljski zaradi postopanja z nemškimi manjšinami v Šleziji in na Pomorjanskem. Dr Curtius je izjavil, da bo zastavil vse svoje sile za čast Nemčije. Upa, da bo s svojimi izjavami v Ženevi izzval ugoden odmev med vsem nemškim narodom. V nadaljnjih izvajanjih je poudarjal, da nihče ne želi bolj dneva, kakor on, ko bo mogoče storiti odločilne korake za resnično osvobojenje nemške domovine. Za optimizem seveda ni nobenega povoda, kajti po neizmerno težkem letu se pričenja novo leto težav, kakršne je Nemčija doživela že l. 1918 in 1923. Nihče ni mogel doslej pokazati izhoda iz gospodarske krize ali pa obljubiti zunanje-politične uspehe. Kljub temu pa ni treba obupati.

Poizkušen atentat na dr. Curtiusa

Na OE vlak, s katerim se je vozil nemški zunanji minister, je bil poizkušen atentat, ki pa so ga pravočasno preprečili

Berlin, 6 januarja. g. Kakor se je sedaj zvedelo, so skušali v nedeljski noči neznanci izvršiti atentat na orientni ekspresni vlak. Na progi med Pforzheimom in Karlsruhe so položili na tračnice železno oviro. Osobje lokomotive, ki je popoldne pred ekspresnim vlakom odpeljala iz Pforzheima, je pravočasno opazilo nevarnost in oviro odstranilo. 200 m dalje od kraja prvega poiskusa so storilci položili slično oviro, ki so jo tudi odstranili. Brez dvoma bi atentat povzročil težko katastrofo, če bi se posrečil.

Kakor vse kaže, je bil atentat namenjen vlaku, s katerim se je vozil nemški zunanji minister dr Curtius na zborovanje nemške ljudske stranke v Pforzheimu. Atentat so bržkone skušali izvršiti nemški narodni socialisti, oziroma nemški nacionalistični elementi, ki očitajo dr. Curtiusu, da je zavozil nemško zunanjo politiko zaradi svoje popustljivosti.

Priprave za evropsko konferenco

Spomenica tajništva Društva narodov o dosedanjem delu za gospodarsko zbližanje evropskih držav

Ženeva, 6. januarja, d. Nemška in jugoslovenska nota za evropsko komisijo Društva narodov sta bili včeraj oficielno objavljeni. Nemška nota smatra kot najvažnejšo nalogo prihodnjega zasedanja določitev dnevnega reda. Ostale točke, ki se lahko postavijo na dnevni red, se nanašajo na podlagi sklepov štutgarškega odbora od 23 septembra lanskega leta med drugim na število članov, uredite urada komisije ter sodelovanje nečlanov Društva narodov pri delih odbora. K točkam, ki se imajo v poročilu glavnega tajnika posebno poudariti, spada po mnenju nemške vlade zlasti gospodarska konferenca vlad, ki bo zborovala v Ženevi meseca novembra.

Tajništvo Društva narodov je objavilo istočasno tudi spomenico, ki jo je glavno tajništvo izdelalo na vlade, sodelujoče v evropski komisiji, o dosedanjih delih Društva narodov in ki zanimajo zlasti Evropo. Predvsem gre za gospodarska, prometna in higijenska vprašanja. Glede gospodarstva omenja spomenica, da se ima za uveljavljenje ženevske trgovinske konvencije, za katero je bil določen rok do 1 aprila t. l. in ki kljub temu še ni bila uveljavljena, sklicati nova konferenca v mesecu marcu. Poseben pomen se pripisuje pogajanjem na trgovsko-političnem polju, ki se pričakujejo kot posledica gospodarske konference v novembru med Anglijo in glavnimi odjemalci angleškega blaga. Nadalje polaga spomenica važnost na to, da se prouči konvencija o ukinitvi izvoznih omejitev, ki kljub ratifikaciji po 18 evropskih državah doslej še ni bila uveljavljena in ki zaradi tega ni rodila pričakovanih uspehov za razvoj razmer v Evropi.

Odkritje nove zarote v Rumuniji

Policijske oblasti so izsledile na več železniških postajah zaloge dinamita, namejene v prevratne svrhe

Bukarešta, 6. jan. g. Transilvanska varnostna oblastva so razkrila zaroto. Ko je hotel neki delavec v železniški postaji Prelmer pričeti popravljati poškodovan zid, ga je opozoril tamošnji železniški uradnik, naj bo previden, ker je v zidu zaloga dinamita. Delavec je stvar prijavil policiji, uradnik pa je bil aretiran. Policija je takoj pričela s poizvedbami ter je v zidu res našla dinamit. Razen tega je še na petih drugih velikih postajah, kakor tudi mnogih mostovih in postajališčih, našla zakopan dinamit. Preiskava je dognala, da gre za razne zaloge dinamita, ki izvirajo še iz svetovne vojne, ko sta se l. 1918 umaknili Mackensenova in madžarska armada iz dežele. Policija sumi, da je imela teroristična organizacija te zaloge dinamita v evidenci, da bi lahko v danem trenutku pognala v zrak važne železniške naprave in kolodvorska poslopja. Aretiranih je bilo večje število železniških uradnikov, postajnih načelnikov in železniških inženjerjev rumunske in madžarske narodnosti, ki so osumljeni, da so vedeli za ta skladišča dinamita in jih kljub temu niso hoteli prijaviti.

Duca pri kralju Karolu

Bukarešta, 6. jan. g. Danes popoldne je sprejel kralj Karol bivšega zunanjega ministra Duco v daljši avdijenci. Duca je obvestil kralja o svoji izvolitvi za predsednika liberalne stranke, k čemer mu je kralj čestital. V političnih krogih se Ducova avdijenca pri kralju živahno komentira.

Za odpravo vojnih dolgov

London, 6. januarja s. Socialistični član parlamenta Norman Angeli se v pismu, objavljenem v »Daily Heraldu«, zavzema za anulacijo vojnih dolgov in za mednarodno ureditev problema zlate valute.

Ruska vojna mornarica v Črnem morju

Ženeva, 6. januarja, d Tajništvo Društva narodov je objavilo na podlagi lausannske pomorske konvencije došlih poročil podatke o ruskem črnomorskem brodovju, ki predstavlja kot najmočnejše brodovje v Črnem morju merilo za dovoljenje plovbe na tem morju. Rusija razpolaga z 32 vojnimi ladjami, med katerimi je 11 ladij za varstvo obale, ena linijska ladja, 2 lahki križarki, 4 torpedovke, 5 podmornic in 21 hidroplanov.

Sklenitev prijateljske pogodbe med Avstrijo in Madžarsko

Dunaj, 6. januarja. d. Poset madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena pri avstrijski vladi je sedaj definitivno določen za 26. in 27 februarja. Ob tej priliki bo med Avstrijo in Madžarsko podpisana prijateljska in razsodnišna pogodba. Dosedanji razsodiščni dogovor bo znatno razširjen ter izpremenjen v prijateljsko pogodbo. V uvodnih besedah bo poudarjena potreba poglobitve že obstoječih sredstev in prijateljskih odnošajev med Avstrijo in Madžarsko. Pogodba bo po podpisu predložena parlamentoma obeh držav v ratifikacijo in nato poslana tajništvu Društva narodov v Ženevi v svrho registracije.

Venizelosova pot v Rim

Dunaj, 6. jan. d. Grški ministrski predsednik Venizelos je odpotoval s svojim spremstvom v nedeljo ob 22.26 v Rim. Na kolodvoru so se poslovili od njega zvezni kancelar dr. Ender, podkancelar in zunanji minister dr. Schober, generalni tajnik Peter, poslanika Junkar in Günther, razni drugi zastopniki avstrijskih oblasti ter direktor kabineta dr Löwenthal, ki je Venizelosu sporočil pozdrave zveznega predsednika. Poslovili so se od njega tudi grški poslanik Sactouris s poslaniškim osobjem in zastopniki grške kolonije ter italijanski poslanik Auriti z vsem osobjem italijanskega poslaništva.

Odprava potnih vizov med Avstrijo in Grčijo

Atene, 6. januarja d. Ministrski svet je včeraj razpravljal o predlogu, ki ga je poslal ministrski predsednik Venizelos brzojavno, naj se med Avstrijo in Grčijo obojestransko odpravijo viza za potne liste, vendar pa se ni mogel pridružiti temu predlogu. Sklenil je samo, naj se za ojačenje zvez med obema državama dovolijo potnikom olajšave, o čemer je bil Venizelos brzojavno obveščen.

Poljsko-ameriška trgovinska pogodba

Varšava, 6. januarja g. Poljski poslanik v Washingtonu je bil pooblaščen, naj podpiše poljsko-ameriško trgovinsko pogodbo, ki jo je že dalje časa pripravljal. Pogodba je zgrajena na podlagi najvišjih ugodnosti in vsebuje tudi določbe o izseljevanju Poljakov v Ameriko.

Nezgoda Johnsonove

Varšava, 6. januarja. Miss Johnson, ki je na poletu v Peking v nedeljo startala v Berlinu za polet v Varšavo, je morala v bližini Ultuska zaradi goste megle zasilno pristati. Pri tem je manevrirala tako nespretno, da se je letalo pri pristanku popolnoma razbilo. Letalka sama je odnesla zdravo kožo, vendar pa o nadaljevanju poleta zaenkrat ni govora.

Varšava, 6 januarja. g. Letalo angleške letalke Amy Johnsonove, s katerim je hotela leteti v Vzhodno Azijo, je mnogo bolj poškodovano, kakor so sprva domnevali. Ogrodje letala je popolnoma razbito. Težko poškodovan je tudi vijak in ga bo treba zamenjati z novim. Nadomestni deli so že naročeni iz Nemčije. Kljub temu ni izključeno, da bo morala letalka vendarle prekiniti polet.

Varšava, 6. januarja AA. Včeraj opoldne je prispela sem iz Krasnosijelska angleška letalka Amy Johnson. Pričakovale so jo velike množice, ki so jo burno pozdravljale. Letalo se je pri poletu nekoliko poškodovalo. Letalki odločno odsvetujejo da nadaljuje polet, ker vlada v Sibiriji huda zima.

Velike jugoslovenske manifestacije v Zagrebu

Spontana in navdušena proslava obletnice 6. januarja – Navdušene ovacije kralju in Jugoslaviji

Zagreb, 6. jan. n. Danes je dala zagrebška omladina in zagrebško meščanstvo ob priliki druge obletnice režima 6. januarja ponovne izraze hvaležnosti vladarju za njegov modor ukrep. Pred banskim dvorcem so se zbrali ob 6. zvečer člani nacionalističnih omladinskih organizacij, zlasti oni Mlade Jugoslavije, Jugoslovenske akademske čitalnice in podpornega društva »Istre«. Mladina je pevajoč narodne pesmi prihajala na trg in vzklikala Jugoslaviji, kralju, vojski, predsedniku ministrskega sveta, jugoslovenskemu Zagrebu, jugoslovenski Dalmaciji, banu itd. Čuli so se tudi ogorčeni vzkliki proti izdajalcem Pavelliću in tovarišem. Študenti so odpeli himno »Hej Slovani«, nakar je spregovoril neki študent ter ob koncu prečital resolucijo, v kateri je rečeno, **da manifestirajo jugoslovenska nacionalna društva skupno z zagrebškim meščanstvom o priliki druge obletnice kraljevega manifesta ter spontano pozdravljajo svojega legendarnega in nesebičnega kralja, ki je edini imel smelost, da je junaško presekal plemenski in strankarski vozel in ki je vdihnil jugoslovenski ideji dušo ter oživel latentne narodne energije. Nihče nas ne more in nas ne bo oviral, da dovršimo šele započeto delo jugoslovenske konsolidacije in obnove. Izdajalsko delo nekaterih skrahiranih politikov in moralnih propalic nas niti najmanje ne vznemirja. Vsi ti strahopetni desperati niso vredni niti sožalja niti prezira. Oni so postali krvniki in uničevalci lastne bratske krvi. Zbrana omladina in meščanstvo najenergičneje protestirata, da Pavelić in Perčec ter podobni sploh imenujejo ime hrvatskega naroda v inozemstvu.** Resolucija je bila z navdušenim ploskanjem soglasno sprejeta. Ogromna povorka je krenila nato s tremi zastavami po mestu na Jelačićev trg, Zrinjevac, pred komando mesta v Gajevi ulici, kjer so manifestanti zopet poslušali govor študenta, nadalje v Masarykovo ulico do poslopja Jugoslovenske Štampe, kjer je bil tretji govor nekega omladinca, spominjajoč se dela pokojnega predsednika Tonija Schlegla. Govor je bil zaključen z navdušenimi vzkliki Nj. Vel. kralju Aleksandru ter slava Toniju Schleglu, poulične manifestacije pa so trajale pozno v noč.

Praški tisk o drugi obletnici 6. januarja

Praga, 6. januarja AA. ČTK poroča, da se ves današnji praški tisk bavi z drugo obletnico vlade generala Petra Živkovića, nazivajoč jo vlado dobre volje ter naglašujoč njeno veliko delo za narodno edinstvo.

»Narodni Listy« prinašajo o tem članek s sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra ter naglašajo njegovo reformatorno delo posebno reforme v Bosni in Dalmaciji. Članek zaključuje, da je Jugoslavija dala dokaz, da se bolje služi demokraciji z delom kot z besedami.

»Narodni politika« ugotavlja, da je jugoslovenska vlada ti dve leti po manifestu Nj. Vel. kralja dokazala največji smisel za narodno edinstvo in za mir.

Zakaj se je ponesrečila revolucija v Španiji?

Zanimive ugotovitve francoskega publicista Julesa Sauerweina

Praga, 6. januarja d. V »Prager Presse« je znani francoski publicist in novinar Jules Sauerwein objavil daljši članek o razmerah v Španiji pod naslovom »Prebujenje v Španiji«. V uvodu ugotavlja, da se revolucijski poizkusi v Španiji ne morejo presojati na enak način, kakor morda revolucije v Franciji ali kaki drugi evropski državi. V Španiji namreč ne odločuje logika, temveč strast in čast. Zato ne zbuja revolucijski pokret v Španiji vtisa premišljene akcije, temveč kronično zlo. Prav iz tega vzroka je propadla tudi zadnja vstaja in bržkone bodo propadle tudi naslednje, če bo prišlo do novih nemirov. Manjka enotnega vodstva in sposobnih glav, ki bi bile zmožne zbrati kipeče sile v deželi.

Pri zadnji vstaji sta se morala upoštevati dva elementa, republikanska stranka, ki naj bi razvila program, ter strokovne organizacije s svojim posebnim socialnim značajem, ki ga je pripisovati posebnostim dežele. Oba skupaj naj bi preprečila onemogočenje revolucijskega pokreta v deželi, omajani od splošne stavke.

Republikanska stranka je v Španiji stara že sto let. Čeprav je Ludvik XIV. izrekel znamenite besede, da ni več Pirenejev, ko je poslal svojega vnuka Filipa V. v Španijo, da bi prevzel tamkaj gospodstvo, vendar predstavljajo Pireneji v resnici najmočnejšo barijero v Evropi. Kar se godi v Evropi in celo v Franciji, ki je Španiji najbližja dežela, najde tamkaj le počasi odmev. Vpliv francoskih revolucij se je šele pozno uveljavil. Upoštevati je treba, da je n. pr. literatura dostopna samo eliti, ker je 45 odstotkov prebivalstva analfabetov.

Uporniški pokret je bil naperjen proti monarhiji in cerkvi. Republikanci so proti cerkvi, ki predstavlja v Španiji posebno močno socialno silo, započeli kampanjo, ki jo je del meščanstva navdušeno pozdravil. Glavna moč te republikanske struje je bila v visokih šolah med učenjaki in literati. Tej duševni podpori republikanstva se je pridružila politična pod vodstvom starega poslanca Lerrouxa, drznih ljudi dejanj kakor so Zamorra, Miguel Maura in Domingo, ki so sedaj pobegnili ali pa se nahajajo v ječah. Obstoji tudi cela vrsta oficirjev, ki smatrajo republikanstvo za rodbinsko tradicijo, ki pa so v manjšini. Večina oficirjev je deloma iz lojalnosti, deloma pa iz preračunljivosti vdana vladajočemu režimu.

Sindikalizem se je izkazal kot močna revolucijonarna sila, pred katero so se republikanci sami ustrašili, čemur se morda lahko pripisuje zmaga monarhije. Strokovne organizacije se dele v dve veliki skupini, od katerih je ena nevarna, druga pa predstavlja dragoceno oporo sedanjega socialnega reda. Prvo zastopa znani »Sindicato Unico« v Barceloni, ki se sam označuje kot anarhosindikalističen.

Ta sindikat se je na konferenci v San Sebastianu pred šestimi tedni združil z republikanskimi skupinami in po nekaterih trditvah celo z nezadovoljnimi legitimisti za borbo proti kraljestvu. V svojem proglasu od 15. decembra, ki je bil razširjen z letaki po ulicah Barcelone, je objavil, da je ta združitev samo začasna zaradi istočasnih ciljev, da pa je cilj delavstva ustvaritev sovjetske Španije. Kljub temu se je ponesrečila stavka od 15. decembra. Njen uspeh je preprečila »Generalna unija delavcev«, ki je od vlade podpirana strokovna organizacija.

Če se upošteva, da je republikanska stranka bila duša vstaje, se mora priznati, da se je zaračunala. Računala je na vojsko, vendar pa je vstopila v akcijo samo majhna obmejna garnizija ter nekaj letalcev. Večina vojske je ostala lojalna, bržkone zato, ker so republikanci v svojem proglasu zahtevali močno zmanjšanje vojske, ki naj bi se skrčila na nekaj polkov v Maroku in nekaj čet v obrambo dežele.

Revolucijonarne strokovne organizacije tudi niso uživale zadostne podpore delavcev. Med sindikalisti v Barceloni je 17 smeri in med njimi je zelo malo takih, ki bi bile razpoložene za skupno borbo z buržoazijo za meščansko republiko.

Kljub temu se more iz ponesrečene vstaje izvajati nauk, da se more republika kot vladavina reda in svobode obenem opirati samo na prosvetljeno ljudstvo. Španija je ogromno napredovala. Posamezne pokrajine so se industrijalizirale, toda večji del buržoazije je ostal zvest monarhiji in katoličanstvu. V slučaju zmage bi moč bržkone zelo hitro prešla v roke levičarskih ekstremistov.

Španiji bo ostala tudi še v bodoče naloga delati za povdigo nivoja prebivalstva, zlasti zaostalih kmetov, ki žive v mnogih pokrajinah še vedno kakor v srednjem veku. To je naloga liberalnega režima. Vsekakor ni mogoče preprečiti, da se prebuja velikega naroda k moderni civilizaciji vrši med pretresljaji. Toda z obzirnostjo bo gotovo mogoče izogniti se vsaki revoluciji v Španiji, ki bi grozila, da spravi vso deželo v anarhijo.

Razprava o zvezni ustavi Indije

Pomisleki angleških konzervativcev proti zahtevam indijskih delegatov

London, 6. januarja. AA. Na današnji seji pododbora za zvezni ustroj je član britske delegacije Samuel Hoare obrazložil stališče konzervativcev do indijskih zahtev. Hoare je dejal, da zahtevajo konzervativci v bodoči indijski ustavi gotova jamstva, ker so finančni krediti, obramba manjšin ter druga važna vprašanja odvisna od obrambe angleške armade. Iz tega nastaja cela vrsta problemov, ki se morajo rešiti pri ustanovitvi odgovorne eksekutive. Govornik je nadalje nagiašal, da so indijske razmere popolnoma drugačne kakor v Angliji in da je zato angleški vladni sistem v Indiji zaenkrat nemogoč. Bodoči indijski kabinet ne bo enoten v britskem smislu. Če se primerjajo indijske ter britske razmere, postajajo dvomi toliko močnejši. »Lahko«, je nadaljeval govornik, »da pretiravam težkoče, gotovo pa je, da bi bila ustava, ki jo je predlagal Sapru, tako komplicirana in pomanjkljiva, da bi delovala le na osnovi dobre volje Indije same, kar je pa za sedaj skoro izključeno.«

Hoare je nadalje izrazil dvom, ali bi bilo modro uvesti v Indiji spodnjo zbornico po angleškem vzoru. Govornik se je izrekel proti ustanovitvi velike zbornice in proti direktni volilni pravici, ker bi bilo vsako posnemanje angleškega političnega sistema v Indiji nepraktično. Uvedba takega sistema bi v Indiji oslabila podkraljev položaj in ustvarila centralno vlado v veliki deželi, kjer je mnogo nestalnih in nemirnih elementov. Hoare je zaključil, da je hotel s svojim govorom le pojasniti svoje stališče do bodoče indijske ustave, kakor jo je predlagal delegat Sapru.

Žalne demonstracije v Indiji zaradi smrti Mohameda Alija

Bombay, 6. januarja d. Zaradi smrti uglednega voditelja indijskih mohamedancev Mohameda Alija, ki se je mudil kot delegat na indijski konferenci v Londonu, so priredili včeraj mohamedanski dijaki v predmestju domačinov veliko žalno demonstracijo. Dijaki, ki so bili oboroženi s palicami in ki so deloma hodili po ulicah v znak žalosti napol nagi, so izsilili z grožnjami zatvoritev vseh bazarov in trgovin, ustavljali tramvajske vozove ter prisilili potnike, da so izstopili. Ponekod so tramvajske vozove in druga vozila napadli s kamenjem. Policija, ki je takoj posredovala, je mogla vzpostaviti red šele po daljšem trudu. Iz istega vzroka je včeraj ustavilo obratovanje 50 predilnic bombaža, ki zaposlujejo 100.000 delavcev.

Poplave v Franciji

Liege, 6. januarja s. Včeraj je reka Maas narastla za 3 metre nad normalo ter je poplavila nabrežje ter spodnjo luko.

Neuspeh komunistov v Poruhrju

Komunistična stavka je na vsej črti doživela neuspeh – Delavstvo se je večinoma vrnilo na delo

Berlin, 6. jan. d. V nasprotju z razburljivimi vestmi iz Poruhrja poudarjajo v dobro poučenih pruskih vladnih krogih, da gre pri komunistični stavki za razmeroma majhen pokret, ki je imel dejanski uspeh le v severnem Poruhrju. V ostalih pokrajinah vladata povsod mir in delavoljnost. Tudi v severnih krajih je stavkovno gibanje znatno popustilo. Lokalne oblasti, ki položaja nikakor ne smatrajo za opasnega, cenijo število stavkajočih vsega na 9 ostotkov. Policiji se je povsod posrečilo vzdržati red in mir. Do večjih spopadov ni nikjer došlo. Posamezne pripetljaje, ki so bili lokalnega značaja, je policija likvidirala, ne da bi bilo treba pozvati ojačenja od drugod; čeprav so bile pri posameznih spopadih žrtve, se zaradi tega po zatrjevanju poučenih krogov še ne sme misliti na večji pokret, ker se pri odporu proti policijskim odredbam energično postopanje ne more vedno preprečiti. Lokalne policijske oblasti so zaradi preprečenja nadaljnjih izgredov in zaradi varstva delavoljnih postavile močne policijske straže tako v stanovanjskih kolonijah rudarjev, kakor tudi v rudnikih samih.

Essen, 6. jan. d. Število stavkajočih je padlo od 13.9 odstotkov v soboto na 6.61 odstotkov včeraj opoldne. Dočim je včeraj zjutraj delavstvo stavkalo še v enajstih rovih, je opoldne došlo v polnem številu na delo, tako da se more smatrati stavka v 33 rovih za končano. Deloma stavkajo samo še v okrajih Krefeld, Dinslakem, Hamborn, Reklinghausen in Hamm. Število stavkajočih je znašalo včeraj opoldne 5.007, dočim je znašalo v soboto še 10.849.

Aachen, 6. jan. d. Okrajni odbor revolucionarne strokovne opozicije, ki je zboroval v nedeljo v Hoengenu, je sklenil, da se ne pridruži stavkovnemu gibanju, ki se je začelo v Poruhrju. V aachenskem premogovnem revirju dela delavstvo v polnem številu.

Dortmund, 6. jan. d. Pred razsodnikom so se pričela neobvezna pogajanja med zastopniki lastnikov rudnikov ter rudarjev, ki jim prisostvuje tudi državni minister za delo dr. Stegewald. Pogajanja se še nadaljujejo.

Berlin, 6. jan. d. Pruski notranji minister Sewering je govoril po radiju o položaju v Poruhrju, pri čemer je poudarjal, da **streme komunistični agitatorji pred vsem za tem, da bi izzvali veliko politično stavko. Radikalni komunisti namreč upajo, da bi mogli pri mezdnem gibanju rudarjev v Poruhrju vpreči delavstvo v svoj politični voz. Dosedanji njihovi poskusi so se ponesrečili in množica je odklonila politično stavko.** Vsa prizadevanja komunistov se bodo ponesrečila ob odločnosti večine delavstva in moči državnih varnostnih organov.

Berlin, 6. jan. d. Kakor poročajo listi, so kominterna in komunistične strokovne organizacije v zvezi s komunističnim stavkovnim pokretom v Poruhrju izdale proglas na proletarijat vsega sveta, v katerem zahtevajo, da se ne sme izkopati niti tona premoga več. Mednarodna delavska pomoč poziva svetovni proletarijat, naj podpre stavkajoče. Sovjetske strokovne organizacije nameravajo baje uvesti v obratih prostovoljno nadurno delo, da bi se lahko plače odkazale v korist stavkajočim.

Bochun, 5. januarja. g. Policija je včeraj proti pričakovanju izvršila preiskavo v prostorih komunistične stranke, v katerih se nahaja centralni stavkovni odbor. Aretirali so ob tej priliki 101 osebo, ki so bile v prostorih. Gre predvsem za komunistične funkcionarje, med katerimi je tudi nekaj državnozborskih poslancev, ki so ložirali že več dni v teh prostorih. Z aretacijo stavkovnega odbora upajo, da bo prišlo do pomirjenja.

Berlin, 6. januarja. d. »Börsenkurier« poroča iz Essena v ponovni izjavi rudniških lastnikov, da je sporazum z rudarskimi strokovnimi organizacijami na podlagi znižanja mezd pod 8 odstotkov izključen. Če bi se sodišče izreklo za manjše znižanje in če bi ta sklep pozneje državno ministrstvo za delo proglasilo za obveznega, bi rudniški lastniki ne mogli pristati nanj.

Rudarska stavka v Angliji

London, 6. jan. g. Ministra za trgovino in rudnike sta se posvetovala z deputacijo rudniških organizacij iz Južnega Walesa, ki sta jo pozvala, naj prične z lastniki rudnikov pogajanja, da se reši mezdni spor. Rudniške organizacije so zaprosile vlado, naj takoj uveljavi zakon, po katerem bo uveden 7 in pol urni delovnik brez znižanja mezd.

London, 6. januarja. AA. Stavka rudarjev v Južnem Walesu se nadaljuje, ker ni bil dosežen sporazum med rudarji in lastniki. Stavka tekstilnih delavcev v Lancashireju se bo po nekih vestih razširila ter pomnožila število stavkujočih za 200.000.

Božično razpoloženje v Beogradu

Beograd, 6. januarja, p. V Beogradu je zavladalo že popolnoma božično razpoloženje. Vsepovsod se pripravljajo pravoslavni za jutrišnji praznik Kristovega rojstva. Badnji večer je bil danes svečano proslavljen. Gardni oficirji so se zbrali opoldne pred gardnim domom ter skupno z vojaki in godbo odjezdili na Košutnjak po badnjak za kraljev dvor. Z badnjakom so nato šli oficirji skozi vse mesto ter ga nadvse slovesno ponesli v smislu pravoslavnih običajev v kraljevi dvor. Sprejeli so badnjak Nj. Vel. kralj s prestolonaslednikom Petrom in ostalimi člani kraljevskega doma.

Beograd, 6. januarja. č. Kakor na katoliški sveti večer za gojence katoličane, tako je bil nocoj v vojni akademiji tudi za pravoslavne gojence prirejen svečan badnjak. Pri upravniku vojne akademije in njegovem namestniku so se zbrali vsi učitelji, profesorji in oficirji, ki so uslužbeni v vojni akademiji ter prisostvovali z gojenci slovesnosti badnjega dne. Tako je bil v najlepšem razpoloženju med oficirji in našim oficirskim naraščajem proslavljen pričetek pravoslavnih božičnih praznikov.

Skupščina udruženja trgovskih potnikov

Zagreb, 6. jan. n. Udruženje trgovskih potnikov v Jugoslaviji, ki ima svojo centralo v Zagrebu, sekcije pa v Mariboru, Novem Sadu, Osijeku in Subotici, je imelo danes dopoldne glavno letno skupščino, ki jo je vodil predsednik udruženja Franjo Prevadan. Z zborovanja so bile odposlane pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, predsedniku ministrskega sveta, ministrom Švrljugi, Demetroviću in Radivojeviću. Na zborovanju je bila prečitana tudi pozdravna brzojavka ljubljanskega društva potnikov in zastopnikov, nakar je zbor prešel v dnevni red. Po daljši debati so bila spremenjena društvena pravila, ter je bil izpopolnjen odbor z nekaterimi novimi člani.

Slovo pobornika rumunsko-jugoslovenskega prijateljstva

Beograd, 6 januarja. p. Danes opoldne so priredili beograjski novinarji svečan obed v čast g. Mičori, dosedanjemu rumunskemu novinarskemu atašeju v Beogradu, ki je bil s 1. januarjem premeščen v Bukarešto. Banket je potekel zelo tovariško in prisrčno. Odhajajočega novinarskega kolego sta pozdravila šef oddelka osrednjega tiskovnega urada g. Radoje Marković ter poročevalec »Jutra« g. Simić. G. Mičora se je lepo zahvalil za prisrčno tovarištvo in prijateljstvo, ki ga je našel v Beogradu ter je obljubil, da bo tudi na svojem novem službenem mestu v Rumunski prestolnici vedno intenzivno deloval za jugoslovensko-rumunsko prijateljstvo.

Napad na trgovca v Zagrebu

Zagreb, 6. januarja n. Trgovec s perutnino Avgust Leško ki ne živi stalno v Zagrebu, temveč prihaja semkaj le po opravkih, se je preteklo noč mudil z nekimi gosti v gostilni Kovač. Ko je zapustil gostilno, so ga neki neznanci napadli ter ga težko ranili z nožem v trebuh. Za pobeglimi napadalci je uvedeno poizvedovanje, ranjenega Leška pa so prepeljali v bolnico.

Samomorilni poskus obupane služkinje

Zagreb, 6. januarja n. Danes se je poskusila zastrupiti z ocetno kislino 20-letna služkinja Jožica Velikan, uslužbena pri urarju Volfu v Gundulićevi ulici. V brezupnem stanju so je prepeljali v bolnico.

Spomini Bülowa

Berlin, 6. jan. g. Memoarji kneza Bülowa so dvignili številne kritike. Med drugim očitajo Bülowu, da je v svojih spominih z veliko obzirnostjo obravnaval takozvano »sivo eminenco«, tajnega svetnika zunanjega urada V. Hohlsteina, ki je pred vojno zelo kvarno vplival na nemško zunanjo politiko. Znani turinški zgodovinar profesor Haller objavlja sedaj izjavo, ki bo odkrila, če je resnična, najbolj senzacijonalni politični škandal, ki ga je kdaj doživela Nemčija. Kakor pripoveduje Haller je imela kneginja Bülow iz zgodnje mladosti spravljena ljubavna pisma takrat zelo občudovanega pianista Karla Taussiga. Šatuljo, v kateri so bila pisma spravljena je Hohlstein v marcu l. 1899. ukradel vzel pisma iz nje ter jo pustil zopet položiti na staro mesto. Po tem dogodku je postal Bülow, ki je dotlej postopal precej samostojno, zgolj orodje v rokah Hohlsteina in je igral v vseh važnih zunanjepolitičnih odločitvah samo podrejeno vlogo.

Finančna kriza Albanije

Tirana, 6. jan. M. Albanska vlada je definitivno odobrila državni proračun, ki izn[illegible] 26 milijonov zlatih frankov. Predvideno je najetje posojila v znesku 50 milijonov zlatih frankov. Posojilo bi se moralo perfektuirati v roku petih let in bi služilo izključno za uravnovešenje državnih financ. *Albanske državne finance so zelo kritične, kar dokazuje zlasti dejstvo, da državni uradniki že več mesecev niso prejeli nikake plače.* Zaradi tega vlada med uradništvom veliko nezadovoljstvo. Vlada jim je sedaj obljubila, da jim v najkrajšem času izplača zaostale prejemke in da jim prizna [illegible] posebno nov[illegible]no nagrado.

Spor med justičnim ministrom in preiskovalno komisijo v Oustricovi aferi

Pariz, 6. januarja. d. Parlamentarna preiskovalna komisija Oustricovega škandala se je včeraj po prazničnih prvič sestala. Pri tem je došlo do spora s pravosodnim ministrom Cheronom, ki se je branil izročiti komisiji razne dokumente iz knjigovodstva Oustricove banke. Komisija je zato takoj ustavila svoje delo in poslala posebno delegacijo k Cheronu, ki pa je ponovno zavrnil njene zahtevo ter izjavil, da nikakor ne more dovoliti poseganja v redno sodno postopanje. Samo preiskovalni sodnik more odločiti, ali se morejo komisiji izročiti zahtevani dokumenti brez škode za potek sodne preiskave. Komisija je nato sklenila, da začasno ustavi svoje delo.

Kardinal Scapinelli obolel

Rim, 6. januarja d. Kardinal Scapinelli je nedavno obolel in se je moral podvreči operaciji ledvic. Njegovo stanje se je zelo poslabšalo. Ob pričetku svetovne vojne je bil Scapinelli papežev nuncij na Dunaju.

Sovjetski trgovinski komisar v Italiji

Moskva, 6. januarja AA. Komisar Levinson je imenovan za šefa trgovske misije SSSR v Italiji. Dosedanji šef Visiljen je odpoklican.

Usodna nezgoda 50 ribičev

Moskva, 6. januarja AA. Na Kaspiškem morju se je zaradi nevihte odtrgala plošča ledu na kateri je bilo 50 ribičev. Ploščo je pognal veter od brega na odprto morje. Odposlane so bile ladje in letala, da jih rešijo.

Ford v Rumuniji

Bukarešta, 6. januarja g. Kakor poroča »Lupta« nameravajo Fordove tovarne v Braili ustanoviti izvozno centralo za južno Rusijo in balkanske države. Rumunska vlada ponuja baje Fordovim tovarnam velike ugodnosti.

Priprave za pogreb maršala Joffra

Pariz, 6. januarja g. Francoska vlada je odredila za pogrebnih svečanosti maršala Joffrea jutri v sredo odmor na pariški borzi.

Pariz, 6. januarja AA. Na oder, kjer počiva pokojni maršal Joffre, je bilo položeno ogromno število vencev. Nekemu slikarju je bilo dano dovoljenje, da naslika pokojnika na odru in veličastno kapelo v kateri počiva. Danes je šla mimo pokojnikovega odra tolika množica ljudi, da so mnoge ulice v okolici vojne šole naravnost zatrpane.

Gospodarstvo

Narodna banka ob koncu leta

Narodna banka je pravkar objavila svoj tedenski izkaz o stanju na dan 31. decembra 1930, ki kaže, kakor običajno ob koncu leta, znatnejše spremembe. Tako so devizne rezerve ponovno nazadovale za okrog 120 milijonov Din; toliko vsaj znaša nazadovanje postavke »dobroimetja v inozemstvu« in postavke »saldo raznih računov«, kjer so vnešene tečajne diference deviz. Ni pa seveda izključeno, da so to veliko razliko povzročile tudi eventualne druge spremembe, kakor n. pr. zmanjšanje računa začasne zamenjave (za 22 milijonov). Posojila na menice so se zaradi večje potrebe ob ultimu dvignila za 84 milijonov, država pa je odplačala na račun dolga zaradi odkupa kronskih novčanic nadaljnjih 30 milijonov Din.

Na pasivni strani se kažejo potrebe ultima v povišanju obtoka bankovcev za 238 na 5400 milijonov Din. Tudi žirovne in ostale obveznosti so se precej zmanjšale, in sicer skupaj za 247 milijonov, kar je v prvi vrsti povzročilo povečanje obtoka.

Stanje od 31. decembra je bilo naslednje (v milijonih Din; v oklepajih razlike naproti stanju od 22. decembra): **aktiva:** kovinska podlaga 236.1 (— 79.1), saldo raznih računov (tečajne diference deviz) 676.8 (— 40.7), posojila na menice 1433.6 (+ 83.6), lombard 203.4 (+ 0.7), račun za odkup kronskih novčanic 897.7 (— 30.0), državni račun začasne zamenjave 126.2 (— 22.0), državni dolg 2096.8 (—); **pasiva:** obtok bankovcev 5396.5 (+ 238.1), državni račun začasne zamenjave 126.2 (— 22.0), žirovne obveznosti nasproti državi 59.3 (— 57.1), ostale žirovne obveznosti 667.2 (— 190.2), razne obveznosti 195.6 (— 57.0).

Če primerjamo sedanje stanje Narodne banke s stanjem prejšnjih let, tedaj opazimo naslednje zanimive spremembe.

Povečanje zaklada v zlatu in zmanjšanje devizne rezerve.

Zlate rezerve naše Narodne banke se polagoma, toda stalno dvigajo, dočim so se devizne rezerve lani precej zmanjšale. Pri tem pa moramo upoštevati, da so devizne rezerve ob koncu l. 1929. dosegle začasno rekordno višino.

	31. december			
	1927.	1928.	1929.	1930.
zlato (v milij. zlatih Din)	88.8	91.0	95.5	98.5
vredn. zlata v milij. papir. Din	972.9	997.4	1046.3	1083.5

Zlati zaklad naše Narodne banke predstavlja sedaj že vrednost od 1084 milijonov Din. Vrh tega ima naša Narodna banka še za nominalnih 17.5 milijona Din kovanih srebrnikov, ki predstavljajo tudi po padcu cene srebra vrednost od kakih 50 milijonov Din.

Približno stanje deviznih rezerv je razvidno, če seštejemo postavki dobroimetje v inozemstvu in »saldo raznih računov«. V tej drugi postavki se knižijo v glavnem tečajne razlike deviz, ki so v računu »dobroimetje v inozemstvu« knižene po predvojnih paritetah. Na ta način dobimo naslednjo sliko gibanja deviznih rezerv (v milijonih Din):

	31. decembra		
	1928.	1929.	1930.
dobroimetje v inozemstvu	230.5	267.9	118.8
saldo raz. rač. (tečaj. difer. deviz)	794.6	1607.7	676.9
devizne rezerve	**1025.1**	**1875.6**	**795.7**

Devizne rezerve Narodne banke so torej v preteklem letu **nazadovale za nekaj nad eno milijardo Din,** vendar pa so le za okrog 230 milijonov manjše kakor ob koncu leta 1928.

Obtok bankovcev je bil ob koncu leta 1930. precej manjši kakor leto prej; znašal je namreč nekaj manj kakor 5400 milijonov nasproti 5820, 5530 in 5740 milijonom Din ob koncu zadnjih treh let. Zanimivo je končno gibanje posojil in žirovnih obveznosti (v milijonih Din):

	31. decembra			
	1927.	1928.	1929.	1930.
men. posojila	1432	1470	1288	1434
lombard	251	254	230	203
obveznosti napram državi	167	367	99	59
žirov obveznosti	721	493	1250	667

Največje spremembe opažamo pri žirovnih obveznostih, ki so tekom leta padle za okrog 600 milijonov Din.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Spremenljiva oblačnost, bolj stalno vreme, zmerno hladno. — **Situacija včerajšnjega dne:** Nad zaledje, zlasti nad severne predele, je prišel visok tlak, ki povzroča na zapadnih pokrajinah jasnejše vreme. Na Jadranu je ostal barometerski minimum, ki je povzročil v južnem Primorju dež in močne vetrove. Pritisk je padel samo v južnem Primorju, in sicer pod 0.1 do 3 mm, sicer pa se je povsod dvignil za 0.1 do 10 mm. Temperature so ostale nespremenjene samo v južnem Primorju, drugod pa so v splošnem padle, in sicer za 1 do 13 stopinj, zlasti v Bosni in Liki. Morje je bilo povsod valovito, na odprtem morju nemirno, v južnem Primorju zelo razburkano.

Vremensko poročilo JZSS

po stanju 6. januarja.

Vreme se je spreobrnilo. Namesto južnega je nastopilo severno vreme. Smuka na Gorenjskem in na Pohorju idealna, v obče pa dobra povsod, kjer je količkaj snega.

JZSS.

Naši kraji in ljudje

Badnjak je pod streho...

Ljubljana, 6. januarja.

Lep pravoslavni običaj na predvečer svetega dne, vožnja badnjaka je tudi letos povzročila po Ljubljani veliko pozornost. Ljubljančani smo se že privadili lepih običajev pravoslavnih bratov in smo nestrpno čakali na badnji sprevod vojaštva. Sprevod se je formiral pred vojašnico vojvode Mišića in krenil z veliko državno trobojnico v Tivolski gozd, kjer so izkopali badnjake, ki so jih naložili na voz. V gozdu so okrasili s papirnatimi venci v državnih barvah prepletene vozove še s svežim zelenjem, smrečjem in hrastovimi vejami, sveže zelenje pa so si pripeli tudi vsi sodelujoči, tako, da je nudil sprevod po mestu prav pestro sliko. Spredaj je korakala vojaška godba, za njo pa so jezdili na iskrih konjih številni visoki in nižji oficirji. Sledilo je kakih pet voz, na katerih so bili vojaki, ki so vozili badnjake, zadaj je sledilo spet več kočij, v katerih so bili častniki s svojimi rodbinami, sprevod pa je zaključila četa vojaštva z državnimi trobojkami. Zastopane so bile razne vojaške edinice, manjkal ni celo sanitetni avto. Pisana povorka je krenila z gozda po Erjavčevi cesti in korakala nato med sviranjem strumnih koračnic po mestnih ulicah. Pridružilo se ji je tudi več civilnega občinstva, nakar se je ustavila na dvorišču kasarne vojvode Mišića, kjer je prota Dimitrije Janković blagoslovil badnjake in obdržal na vojaštvo in civilno občinstvo prim nagovor. Badnjake so nato razdelili pravoslavnim vernikom in v vse vojašnice. Tam se je popoldne razvila prijetna zabava in so vojaki veseleč se praznika med sviranjem oddelkov godbe dravske divizije zaplesali narodno kolo.

*

Maribor, 6. januarja.

Prava senzacija je bil včeraj popoldne velik tradicijonalni pravoslavni badnjak. :1 je bil letos mnogo veličastnejši kakor lani. Ob 13.15 je iz kasarne Vojvode Putnika pod vodstvom majorja g. Nastasa Mirkovića šla z godbo na čelu velika slavnostna povorka pravoslavnih vernikov skozi Stritarjevo in Frankopansko ulico čez dravski most, od tam skozi Gosposko in Slovensko ter Vrazovo ulico v mestni park po badnjake, nato pa po isti poti nazaj v vojašnico. Po povratku se je vršila v vojašnici blagoslovitev badnjakov, ki jih je blagoslovil prota Trbojević. Sprevod je spremljala med sviranjem vojaške godbe in pokanjem pušk velika množica prebivalstva. Po vojašnicah je zavladalo živahno življenje v znamenju »Hristos se rodi« z odgovorom: »Na istinu se rodi!

*

Celje, 6. januarja.

Danes ob 14. je iz vojašnice Kralja Petra na Dečkovem trgu odšel svečani sprevod vojaštva 39. pešpolka, deloma peš, deloma pa na konjih, vozovih in v avtomobilih z vojaško godbo na čelu v bližnjo okolico po običajni badnjak. Sprevod je spremljalo tudi večje število celjskega prebivalstva. Po povratku v vojašnico se je tamkaj vršila zakuska, ki je potekla v najprisrčnejšem razpoloženju.

Zopet katastrofalen plaz na Meljskem hribu

Maribor, 6. januarja.

V ponedeljek na vse zgodaj so potniki iz smeri od Sv. Petra prinesli vest, da se je zaradi več dni trajajočega dežja in mokrega snega v noči od nedelje na ponedeljek zopet utrgal velik plaz kamenja z Meljskega griba čez precej široko cesto, katero je v dolžini na 25 do 30 m in do višine nad 3 m zasul s prstjo, skalami in drevjem. Plaz ni zajezil samo 6 m široke, šele nedavno razširjene ceste, temveč je tudi v Dravini strugi napravil 42 m širok in dolg pomol. Plaz se je sicer drobil že zgodaj, manjše plasti pa so se mele tudi še pozneje. Zato je akcija za odstranitev plazu s ceste silno otežkočena. Agilni okr. cestni odbor je takoj odposlal 18 delavcev pod vodstvom cestnega mojstra Jurišiča na kraj nezgode, popoldne pa je odšlo na kraj nezgode tudi večje število kaznencev. Tekom popoldneva je delo tako daleč napredovalo, da je bila odprta pot za zasilno prestopanje pešcev. Danes so cesto toliko očistili, da je bila uporabljiva tudi za manjši vozovni promet. Za popolno odstranitev kamenja in zemlje ter očiščenje dravske struge pa bo treba najmanj teden dni dela. Nova katastrofa pa je obenem dokaz, kako nujno potrebna je bila akcija, katero je sklenil bivši okrajni cestni odbor glede zavarovalnih del na Meljskem hribu. Upamo, da bo novi sreski cestni odbor ta sklep tudi pričel v zvezi z bansko upravo čim preje izvajati.

Beograjski tečaj za učiteljstvo defektne dece

Beograd, 6. januarja

Ministrstvo prosvete je otvorilo z jesenjo v Beogradu enoletni tečaj, ki ima namen vzgojiti zadostno število jugoslovenskega učiteljstva za pouk slabo nadarjene, gluhoneme, slepe in defektne dece sploh. Za razpis je bilo dokaj zanimanja; udeleženci pa so se šele v poslednji čas nekam prav ustalili. Trije prijavljenci, med njimi dva Slovenca, so Beograd zapustili; prispelo pa je 7 novih interesentov. Iz dravske banovine učiteljici bivšega zavoda za slepe v Kočevju gdč. Doroteja Belinger in Bogomira Dobovšek. Vseh tečajnikov je sedaj 44.

Naše učiteljstvo se je v prestolnici dobro znašlo, čeprav so bile začetne težave s stanovanji in prehrano precejšnje. Hudo je prizadel »Beograjčane« gubitek stanarine, ki se jo prizadete občine po večini branijo plačati. So udeleženci vezani na vseskozi solidno in skromno življenje. Predstaviteljstvo z g. Janežičem marsikaj olajša in opomore; še posebno ker vodja tečaja, direktor moškega učiteljišča v Beogradu dr. Marko Krstić vselej skuša težnjam ustreči.

28 ur tedenskih predavanj zavzema metodika manj nadarjenih, ki jo predava referent za defektno deco v ministrstvu prosvete Anton Skala; metodika slepih in gluhonemih je v rokah strokovnega učitelja Rakovica; psihopatologijo predava zdravnik dr. Krajinsky in udeleženci praktično vežbajo v bolnici in v fiziološkem institutu univerze; eksperimentalno psihologijo prof. dr. Brana in pedagogiko s posebnim ozirom na defektno deco prof. višje pedagoške šole N. Vanlić.

Zanimiva posebnost je bil ogled zavoda za slepe v Zemunu. Ustanova je zagledala beli dan v grozotah svetovne vojne. Prvotni sistem gimnazije je bil opuščen. Notranja urejenost zavoda je prav zadovoljiva in ima na postoju dokaj zaslug ravnatelj Rabrenović. V zavodu se močno goji petje. Povodom obiska je uprava razkazala ustroj instituta do podrobnosti: 30 slepih otrok je zapelo gostom več narodnih in umetnih pesmi. Učence vadi slepi učitelj, ki je dovršil prej svoje nauke na taistem zavodu. Gostoljubnost ostane učiteljstvu v trajnem spominu.

Z zaključkom tečaja dne 1. julija bo mnogo doprinešenega k nadaljnjemu dvigu in procvitu strokovnega šolstva v državi.

Pripravlja se daljši poučni izlet v inozemstvo. Tečajniki si nameravajo ogledati strokovno šolstvo za defektno deco na Češkem, v Avstriji in se preko Madžarske vrniti v Jugoslavijo.

Gluhonemi v življenju

Ljubljana, v začetku januarja.

Ustanovitev društva za pomoč gluhonemi mladini mi daje pobudo, da po lastnih izkušnjah in opazovanjih navedem nekaj momentov in občutkov gluhonemega, ki zapusti vzgajališče ter nastopi pot življenja in borbe za obstanek.

Večina gluhonemih, ki pridejo v kako gluhonemnico, je z dežele in povrh še iz siromašnih krogov. Med gluhonemo mladino je dosti talentov, ki se lahko uveljavijo v življenju, če imajo količkaj sredstev in če so obiskovali kak zavod. Ljubljansko gluhonemnico je zapustilo mnogo gojencev, ki so sedaj samostojni obrtniki. Med njimi so krojači, mizarji, kamnoseki, čevljarji, graverji, šivilje, eden pa je celo samostojen tiskarnar. Da toliko gluhonemih ni v breme človeški družbi, je v prvi vrsti zasluga gluhonemnic.

V mnogih drugih državah se še veliko bolj skrbi za vzgojo gluhonemih. Tako na primer je v Avstriji 14 gluhonemnic, od teh 8 državnih, v Nemčiji okrog 50, na Češkem 13 itd., pri nas pa imamo samo tri take zavode, od katerih je ljubljanski najboljše urejen, a se mora tudi boriti z velikimi težavami. Zagrebška gluhonemnica je pred kratkim le s težavo dobila svoje prostore zopet nazaj, beograjska pa je jako slabo nastanjena. Drugod so zavodi za gluhoneme tudi boljše organizirani in se nudi gojencem možnost najrazličnejših poklicev. Med gluhonemimi so tudi talentirani slikarji in kiparji, tako n. pr. Gustinus Ambrossi, ki je dobro znan v evropskih kiparskih krogih.

Pa tudi naša gluhonemnica je vzgojila lepo število nadebudne mladine. Izguba drugih talentov pa je nastala zaradi siromaštva in nezadostnega zanimanja za izobrazbo gluhonemih. Zaradi tega se je moralo tudi mnogo izšolanih gluhonemih vrniti zopet v domačo revščino. Zavod pač nima možnosti in sredstev, da bi svojim gojencem preskrbel nameščenje v obrti. Prva leta po ustanovitvi zavoda je bilo v tem oziru kolikor toliko še dobro, potem pa so se razmere poslabšale in bili so celo časi, ko je morala gluhonemnica poslati svoje gojence domov na počitnice, ker ni bilo denarja niti za krompir.

Nešteti primeri dokazujejo, da izšolani gluhonemi poverjenega dela ne opravljajo slabše kakor polnočutni tovariši. Kjer pa ni zadostne brige za gluhoneme, se zgodi krivica, da so ti reveži ponižani na nekake nižje vrstne člane človeške družbe. Državna in privatna inicijativa bi morali posvečati čim večjo skrb gluhonemi mladini, ker se je še vedno izkazalo, da so izšolani gluhonemi v vsakem poslu in poklicu bolj zanesljivi, kakor pa skrbnejše vzgojeni polnočutni tovariši. Tudi to ni prav, da so iz gotovih strok in poklicnih panog gluhonemi takorekoč izključeni.

Iz vsega navedenega je razvidno, kako potrebna je bila ustanovitev društva za pomoč gluhonemi deci. Če bo društvo hotelo prevzeto brigo za omiljenje težkih življenskih pogojev, ki jih mora premagovati gluhonemi v konkurenci polnočutnega tovariša, bo imelo široko polje karitativnega delovanja. Predvsem je treba skrbeti, da se omogoči čim večjemu številu gluhoneme mladine obisk pouka. V to svrho naj bi se v vseh večjih mestih naše države ustanovili zavodi, kakršnega ima Ljubljana. Posebne naloge pa nastanejo za društvo v onem času, ko mladina zapušča šolo in napravi prve korake v svet. Tej mladini je potrebna predvsem moralna, potem pa tudi gmotna podpora. Moralno podporo cenijo gluhonemi posebno visoko. Ljubljanski zavod je treba spopolniti tudi z raznimi učili, kar pa bo gotovo storila država, da ji gluhonemi državljani ne bodo v breme. Velikega pomena in koristi bi bil tudi dom ali azil gluhonemih, kjer bi imeli iz šole odpuščeni gojenci, dokler se sami ne oskrbijo, vsaj prenočišče in pa priliko za nadaljno izobrazbo. Tak dom naj bi upravljalo društvo, nadziral pa naj bi ga kak aktiven učitelj gluhonemnice. V tem domu naj bi gluhonemi našli tudi zaščito pred izkoriščanjem in sploh pomoč v vseh zadevah težkega boja za obstanek.

Naša javnost, ki je pokazala odprto srce že za toliko dobrodelnih ustanov, naj nikar ne odreče svoje pomoči novo ustanovljenemu društvu, ki ima tako nizko članarino — 12 Din na leto —, da jo lahko vsak zmore. *C. Sitar.*

Pazite na zdravje svojega milega deteta!

Čuvajte njegovo občutljivo kožo od vseh dražljajev pa bo vedno zdravo in veselo. Z uporabo pravega lahkega mila za deco PARACELSUS za dnevno kopel boste skrbeli najbolje za zdravje svojega deteta.

Zahtevajte torej vedno izrecno lahko dečje milo PARACELSUS.

Kmečki pogovor na postaji

Na Vidmu, v januarju.

Polna luna je izginjala v toplem, jasnem januarskem jutru za Trško goro in pošiljala zadnji pozdrav Sremču onkraj Save. Kakor pomladansko jutro! Le na Gorjancih so se svetlikale še snežene oaze. Ali tudi njim je pretil južnjak, ki je nalahko pihal v jutro.

»N' kaj mi ne prija takšno-le vreme« je zabrundal prileten očka, ki je na postajnem peronu čakal na vlak, da se odpelje v Ljubljano ponujat vino, kakor je sam povedal sopotniku. Pa tudi »dokaz« zato mu je molel iz žepa. »Bojim se, da bo pritisnilo spomladi,« je nadaljeval, »in tedaj bodo naše gorce uničene vsaj za leto dni. Vino mi je edini pridelek in vse upanje stavim vanj. Izhajam pa težko že vse da' ' ' zadnja leta ni bilo nesreče. Da bi jim vse dal skoraj zastonj! Kaj pa je pet dinarčkov za liter? In še tega letos ne bi rad' dali ti mešetarji, ali kaj že so, ki hodijo tod okrog. Tri dinarje so mi ponujali, češ, da so ga na Kranjskem vsega pokupili za takšno ceno. Gorjanci pa ga baje ponujajo celo za 10 kron, kar je res sramotna cena. Saj vendar letošnje vino ni tako slabo. Res, nekoliko bolj kislo je, kakor lani, ali kapljica je kljub temu dobra ter ne zasluži, da bi jo tako podcenjevali. Da bi le takšno spot dobil, če bi si ga kdaj zaželel četrt v Ljubljani ali kje drugod, kjer pač prodajajo naš ‚pristni' pridelek!«

»Samo farbajo nas kmete in vinogradnike,« sekundira sopotnik očividno iz kmečkih vrst. »Naši pridelki so vsako leto cenejši, češ, da se nižajo cene tudi ostalim izdelkom, ki jih moramo kupiti. Jaz še tega nisem opazil ne v trgovinah niti drugod. Vem in čutim samo to, da dobim vsako leto par sto dinarjev manj za žito in živino, davki isti, še celo večji, a če me prisilita glad in žeja v gostilno, ko grem v mesto, mi je 10 dinarjev daleč premalo za kosilo. Pa še nekaj —: tudi tam tarnajo: davki, zaslužka nič. A meni diktira cene — stiska. Če čem biti oblečen, če hočem odriniti davek, moram prodati svoj pridelek, pa naj kupec, ponuja še tako sramotno ceno...«

Poslušal sem ta razgovor ob strani. Pogled mi je plaval po Krškem polju ter sosednih gričih in nehote se mi je zazdelo, da sem slišal glas — tisočev.

KINO „IDEAL“

Danes premiera!! Novo!!

„V SENCI TEMNICE“

Povest dveh ljubečih src pod težo neizprosnega zakona in pod sumom težkega zločina!

V glavni vlogi MARY PHILBIN

Danes ob 4., ½8. in 9. uri.

Pismo iz Črnomlja

Črnomelj, 6. januarja.

Silvestrov večer, ki se je vršil v Sokolskem domu je bil prav dobro obiskan. Pester program je trajal do polnoči. Plesne točke »Mornarji« in ogrski ples, ki ga je izvajala sestra Vera Maleričeva, so bili dovršeno predvajani; pa tudi obe burki, kuplet, harmonikar in komičen nastop dece so želi mnogo priznanja. Posebno pa je ugajal sokolski orkester, ki je to pot prvič nastopil. Po polnoči se je razvila ob zvokih domačega šramelja živahna plesna zabava, ki je trajala do ranega jutra. Seveda je tudi gmotni uspeh prav zadovoljiv.

Sokolski kino dobro napreduje. Po božičnih praznikih se je predvajal kulturni film »Nanuk« po znižanih cenah in obisk je bil zadovoljiv. 11. t. m. se bo predvajal grandiozni film »Zadnja gala predstava cirkusa Wolfsone«; ta film je mojstrsko delo moderne filmske tehnike in se je predvajal po vseh velemestih mesece in mesece. Pričakujemo obilnega obiska posebno iz okolice, ki ima zelo ugodne železniške zveze.

V soboto 3. t. m. smo pokopali umrlega odvetnika dr. Požruja. Pred par meseci je otvoril v Črnomlju svojo odvetniško pisarno, da bi si ustvaril eksistenco, toda smrt mu je pretrgala nit življenja v starosti 33 let. Pokojnik je bil doma iz zasedenega ozemlja in vrl Sokol in narodnjak. Domači Sokoli so ga spremili na pokopališče in mu zapeli žalostinko. Naj v miru počiva v belokrajinski zemlji.

Trije kralji

Ljubljana, 6. januarja

Trije modri iz Jutrove dežele so nam po nekaterih mlačnih dneh in nemirnih nočeh prisvetili z ugodno zvezdo, da je njihov praznik prijetno svež in hladen zableščal v vedrini. Niso torej zastonj moledovali in prepevali mali ljubljanski kraljički, ki jih je letos v trojkah bilo vse polno in so obiskovali hiše in oštarije od Ježice do Viča in od Šiške do Vodmata ter pridno pobirali dinarčke v pločevinaste blagajnice. Nekateri, ki so znali ubrano prepevati, so nabrali prav čedne vsotice, saj so bili na pohodu sleherni večer že od Novega leta dalje. Splošno so ljudje radi darovali, saj je bilo videti, da so kraljički mali lačni siromaki iz predmestij in da tudi njihov pojav v tako velikem številu spada v pereče poglavje o socialni bedi. Toda v to poglavje spadajo tudi razne zlorabe, izmed katerih naj navedem samo naslednji primer:

V ponedeljek zvečer sem opazoval tri male fantičke, ki so »markirali« svete tri kralje. Prav luštni so bili, po velikosti in glasu kakor orglice. Šli so od hiše do hiše in pobirali darove. Kjer so dobili več, so bolj pokadili, kjer manj — manj. Radoveden pa sem bil, zakaj jim kakor senca neprestano sledi visok, domala že odrasel fant. Pa sem bil kmalu na jasnem. Čim so prišli fantički iz kake hiše, jim je veliki fant pobral ves denar. Doli pri trnovskem mostu je veliki fant slednjič kupil kraljičkom nekaj fig in jih spodil domov, sam pa se je s polnim žepom dinarčkov pridružil dvema pajdašema, ki sta že čakala nanj, da so zavili — v bližnjo oštarijo. S.

Danes

Ufa-premiera!

Emil Jannings

prvič v veseli vlogi!

Kot sloviti tenorist, katerega obožuje ves ženski svet na Dunaju in St. Wolfgangu!

LJUBLJENEC BOGOV

Sodelujejo: **Renate Müller, Olga Čehova, Hans Moser.**

Kot dopolnilo najnovejši Paramountov zvočni tednik.

Danes ob 4. 7. in 9. uri!

Predprodaja od 11. do ½ 13. ure.

Telefon 2124

Elitni kino MATICA

Pri pokvarjenem želodcu, plinih v črevesu, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski, učinkuje že kozarec naravne **»Franc Josefove«** grenčice sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravniki za želodec izpričujejo, da se izkaže uporaba **»Franc Josefove«** vode kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila. **»Franc Josefova«** grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Strahote praznoverja

Zagrebški »Jutarnji list« prinaša iz Sarajeva daljši dopis, ki opisuje žalostne posledice praznoverja v Bosni. Dopisnik navaja:

Pri nas v Bosni je še marsikaj tistega »med nebesom in zemljo« — toliko, da človeka prevzame groza, ako razmotri posamezne primere. Še vedno se čuje, da je ta ali oni na nasvet kakega »šejtanhodže« pogoltnil živega kuščarja, da bi si pregnal hudobne duhove in je nato opasno obolel na želodcu, ali pa je kdo drugi lovil kače, da bi njihov otrov porabil za lečenje raka, in je obležal mrtev. Ni večjega kraja v Bosni brez kakega znamenitega hodže, ki zdravi najrazličnejše bolezni in zna prerokovati tudi bodočnost. Nekateri izmed njih so sila popularni, ljudje dero k njim in taki dedci žive kakor miši v moki.

So različnih kategorij. Še najmanj opasni so »faldžije«, ki pišejo zapise. Navadno so to starejši belobradati ljudje, ki čepe na svojih blazinah. Če pride kdo k njim in jim izpove svojo bolest (hal), ga važno poslušajo, nataknejo starinska očala na nos in začnejo listati po kaki stari knjigi (čitab). Čeprav so navadno nepismeni, z važnim izrazom lica in zamolklim glasom mrmrajo arabske besede, ki jih najbrže pravi Arabec ne bi umel. Nato vzamejo ozek, podolgast papir in z gosjim peresom čečkajo po njem. Ko je ves počečkan, zamahnejo z njim dvakrat, trikrat po zraku, da se posuši tinta, nakar ga med mrmranjem skrivnostnih formul zvijejo v obliki trikotnika, ga polože na čelo in ga poljubijo ter izročijo klijentu ki odide ves zadovoljen. Zaslužek faldžij je prav dober, posebno če je mož slovit. V Sarajevu imajo nekateri že pravcate kancelije, kjer poleg zdravljenja vršijo tudi pomoč v ljubavnih zadevah. Nesrečno zaljubljeni mladeniči in devojke često tudi iz inteligentnih slojev so njihovi številni klijenti, ki nato s takimi zapisi, tiščoč jih na prsi, pričakujejo srečanje. Z zapisom je navadno združena še kaka operacija, da n. pr. nesrečni zaljubljenec ujame slepo miš in jo usmrti z zlatnikom ter jo na nekak način priloži zaljubljenemu bitju ali pa, da pogleda skozi votlo kost ali pa izpije čarodejno pijačo, ki jo hodža fabricira sam na ta način, da primeša čisti vodi nekaj soli... Najznamenitejši faldžija v Sarajevu je v pogledu ljubavnih stvari neki turbedar (čuvar grobnice), v kateri sta pokopana dva muslimanska meniha, šeha. Ta mož spi navadno med obema groboma, kjer tudi sprejema klijente in jim izstavlja zapise. Vsekakor pa so zapisi sredstvo za vse: proti hudim taščam, proti pijanstvu in kvartanju mož, proti nezvestobi in takemu.

Precej opasnejši padarji so **»sihirbazi«**, ki čarajo z različnimi predmeti. Če želiš svojemu sosedu povzročiti zlo, ti bo sihirbaz izročil glavico česnja ali čebule ali popra, ki jo položiš na sosedov prag. Najopasnejši pa so oni, ki zdravijo prave bolezni in najraje izganjajo vraga. Pravijo, da vrag povzroča vsako bolezen in **»šejtanhodže«**, kakor se imenujejo te vrste padarji, ga znajo preganjati na najbolj fantastične načine. Poznam primer, da so nekega dedno blaznega siromaka zdravili tako, da mu je šejtanhodža siloma spravil v želodec petnajst v ribjem olju trdo kuhanih jajc. Siromak se je davil, da so mu oči izstopile, toda vrag v njem je bil tako močan, da je vseh petnajst jajc kmalu po tej strašni proceduri pognal zopet nazaj skozi usta... Siromaka so nato zdravili še na druge načine, dokler slednjič ni odšel v norišnico v Stenjevcu, kjer je kmalu postal žrtev izganjanja vraga in je — umrl.

Neka gospa je s svojo mlajšo, neporočeno sestro moralą nedavno vsako polnoč priti pred hišo nekega šejtanhodže, kjer je trikrat potrkala na okno, nakar je hodža odprl. Obema je dal injekcije morfija, nakar jima je zamolklo zapovedal, naj se slečeta. Sredi sobe je stala posoda s hladno vodo. Hodža je nad vodo mrmral skrivnostne formule, nakar je vsul nekak prašek, nato pa še nekaj žerjavice. V sobi se je razširil omotičen vzduh, ki je povzročal polnezavestno stanje. Druga za drugo sta ženski morali stopiti v posodo, kjer ju je hodža lastnoročno umival. Vsaka ordinacija je veljala po par sto dinarjev. Navzlic večkratnim takim nočnim obredom pa mlajša sestra le ni postala prave pameti. Šele ko je mož starejše sestre doznal za to skrivnost, je hodžo prijavil sodišču in hodža je pri razpravi neverjetno cinično izpovedal vse podrobnosti.

Še do nedavna v Bosni ni bilo otroka, ki pod fesičem ali na kakem drugem mestu ne bi nosil amuleta proti urokom. Ni bilo mlade žene brez amuleta za plodnost in za lahek porod. V vsaki hiši so imeli kameno sol za hitro ustavljanje krvi, za lajšanje boli in še razne rekvizite večne gluposti. K sreči to zdaj nekoliko pojenjava. V polnem cvetu pa je še prerokovanje in to s pomočjo graha, kavinega vsedka, drobovine in sličnega. Vsekakor je praznoverja še vedno dovolj, da država sistematično uvede borbo proti njemu in svoje državljane zaščiti pred škodo, ki jo lahko utrpi njihovo zdravje in še bolj njihova denarnica.

Sport

Prvenstvo dravske banovine v table-tenisu za leto 1931.

Včeraj se je vršilo tekmovanje za prvenstvo dravske banovine v table-tenisu, po domače ping-pongu. Prireditelj je odbor za table-tenis v dravski banovini.

Tekmovanje, ki se vrši v areni Narodnega doma, se je pričelo ob 10. dopoldne s prvenstvom moštev. Tekem so se udeležili trije klubi: SK Mura iz Murske Sobote, SK Ilirija (2 moštvi) in LSK iz Ljubljane. Prvenstvo se je odločilo šele ob 5. popoldne in ga je odnesel SK Mura v postavi bratov Nemcev. Dosegli so vse tri možne točke. Drugoplasirana je SK Ilirija II. z Lowejem, Danesom in Girgonom. Imajo dve točki. Eno točko je dosegla SK Ilirija I. z Wormom, Grünfeldom Janezom in Pammerjem. Nobene točke in zadnje mesto je odnesel LSK.

Popoldne je začel turnir za prvenstvo dam v singlu in isto prvenstvo gospodov, ki se bo nadaljevalo danes dopoldne ob 10. Popoldne se pa vrši prvenstvo v doublu gospodov in finale singla gospodov.

Za turnir, ki ga vodi v splošno zadovoljstvo. Danes, vlada veliko zanimanje, kar spričuje že poset občinstva, ki ga je vedno okoli 100. Rr.

Kolesarske prireditve v letošnjem letu

Za letošnjo kolesarsko sezono so predvidene naslednje kolesarske krožne vožnje ter druge pomembnejše mednarodne dirke: Krožna vožnja po Franciji (»Tour de France«) od 30. junija do 26. julija, krožna vožnja po Belgiji od 13. do 17. maja, krožna vožnja po Nemčiji od 4. do 24. maja, krožna vožnja po Italiji (»Giro d' Italia«) od 10. do 31. maja, krožna vožnja Nizozemske od 11. do 14. avgusta, krožna vožnja Katalonije od 6. do 13. septembra. Kolesarske dirke za svetovno prvenstvo se bodo vršile letos na Danskem in sicer od 23. do 30. avgusta, cestna kronometerska dirka svetovnega prvenstva bo pa 26. avgusta. Dirka Pariz—Rubaix bo 5. aprila, Bordeaux—Pariz 30. do 31. maja, Paris—Brest—Paris 4. do 7. septembra, Milano—San Remo 22. marca. Krog Lombardije (kot zaključek sezone kolesarskih tekem Italije) bo 25. oktobra. Velika mednarodna tekma, ki se je prvič vršila minulo leto na progi Torino—Bruxelles v treh etapah, bo letos od 2. do 9. avgusta v obratni smeri, t. j. Bruxelles—Torino, v štirih etapah, in sicer: Bruxelles—Paris, Paris—Nancy, Nancy—Zürich, Zürich—Torino čez prelaz St. Gotthard. V primeru, da bi ta velika tekma iz keteregakoli vzroka ne šla skozi Francijo, se bo vršila po nemškem in luksemburškem ozemlju. Nadalje je predlagano, naj bi se uvedlo svetovne prvenstvene tekme v etapah, o čemer se bo končnoveljavno razpravljalo meseca februarja t. l. na kongresu v Parizu. Ker se bo krožna vožnja po Nemčiji vršila letos v času krožne vožnje po Italiji, bo torej sodelovanje enih in istih dirkačev v obeh krožnih vožnjah nemogoče, vendar je določeno, da bo italijanska skupina šestih kolesarjev nastopila v nemški krožni vožnji, nemška skupina ravno tolikih kolesarjev pa v italijanski krožni vožnji. Omembe vredna je tudi izjava bivšega svetovnega kolesarskega prvaka Ellegaarda, ki pravi, da se bo kljub svoji starosti (ima namreč že 54 let) udeleževal še nadalje kolesarskih tekem na dirkališčih. Posnemati bi ga moral marsikateri naš kolesar, ki je vrgel puško v koruzo!

ASK Primorje (nogometna sekcija). Redni zimski treningi se vršijo vsako sredo in petek od 17. do 19. ter vsako nedeljo od 9. do 12. v telovadni dvorani na učiteljišču (Resljeva cesta).

Pristopajte k Vodnikovi družbi

Domače vesti

* **Odločbe državnega sveta.** Na splošni seji dne 25. novembra 1930 je izdal državni svet te-le odločbe: 1.) Čas, prebit v vojni, ki se po odstavku II. člena 282. finančnega zakona za leto 1922-23 priznava za pokojnino, je vračunljiv po svojem efektivnem trajanju državnim uradnikom in ostalim uslužbencem civilnega reda prav tako kakor tudi uslužbencem državnih prometnih ustanov, v dobo 10 let efektivne državne službe, ki se po čl. 1. zakona od 1. marca 1929. zahteva za dosego pravice do osebne pokojnine. Ta čas je ravnotako vračunljiv po svojem efektivnem trajanju v dobo 10 let efektivne službe v primerih v katerih zahteva člen 331. finančnega zakona za leto 1927-28 efektivno službo, da si pridobi upokojenec pravico do osebne in rodbinske doklade. 2.) Mojstri, ki so dovršili vojaško-obrtno šolo v Kragujevcu, morejo biti postavljeni samo za uradnike III. kategorije. V II. kategorijo pa se morejo prevesti samo oni mojstri, ki se posebej izberejo za mojstre najvišje kategorije, na podlagi predpisa čl. 8. zakona o uradnikih in ostalih uslužbencih civilnega reda.

* **Advokati v Dravski banovini** Advokatska zbornica v Ljubljani razglaša imenik advokatov na teritoriju Dravske banovine. Po stanju 31. decembra 1930. je bilo v naši banovini 247 advokatov, in sicer: v Ljubljani 82, v Mariboru 41, v Celju 23, v Novem mestu 9, v Ptuju 7, v Murski Soboti 7, v Kranju 5, v Konjicah 4, v Brežicah 4, v Kamniku 4, v Radovljici 4, v Kočevju 3, v Dolnji Lendavi, na Jesenicah, v Krškem, v Laškem, pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, v Litiji, v Ljutomeru, Slovenjgradcu in v Slovenski Bistrici po 3, v Črnomlju, Gornjem gradu, Gornji Radgoni, Kozjem, Metliki, Ormožu, Šmarju pri Jelšah in Šoštanju po 2, v Cerknici pri Rakeku, Marenbergu, Prevaljah, Rogatcu, Sevnici, Škofji Loki, na Vranskem in v Višnji gori pa po 1 advokat.

* **Tretji kongres slovanskih botanikov.** V prvih dneh julija se bo v Varšavi vršil tretji kongres slovanskih botanikov, kakor je to bilo sklenjeno na drugem kongresu v Pragi leta 1928. Tudi tretjemu kongresu je svrha: zbližanje slovanskih botanikov, spoznavanje laboratorijskega in terenskega dela ter predavanja o znanstvenih pridobitvah Slovanov na področju botanike Določeno je tudi več ekskurzij. Na kongresu bo sodelovala večja delegacija iz Jugoslavije.

* **Novi tajnik Matice srbske.** Za tajnika nacijonalnega društva Matice srbske v Novem Sadu je bil te dni izvoljen Todor Manojlović, pisatelj iz Beograda.

* **Telefonska avtomatična centrala.** V bližnjih dneh prispe iz Nemčije v Beograd materijal za beograjsko avtomatično telefonsko centralo, ki bo obsegala 10.000 številk. Z montiranjem bodo pričeli takoj, trajalo pa bo delo do prihodnjega leta, ker je treba položiti mnogo kablov po mestu. Centrala bo po potrebi lahko sprejela še nadaljnjih 5000 številk, tako da bo skupna kapaciteta imela 15.000 številk.

* **Nov nemški list v Somboru.** V soboto je v Somboru izšla prva številka »Deutsche Zeitung«. Izdaja ga Henrik Eitzel, bivši poslanec bivše nemške stranke.

* **Tehnična srednja šola v Sarajevu.** Pred stadionom kluba »Slavije« se bodo v kratkem pričela gradbena dela za poslopje tamkajšnje srednje tehnične šole. Načrti so že gotovi in zagotovljena tudi denarna sredstva. V banovinskem proračunu za tekoče leto je določena vsota 2 milijona Din, sarajevska občina prispeva 5,000.000 Din, država pa 1,200.000 Din.

* **»Karadjordje« bo prihodnji mesec zopet v prometu.** Znani luksuzni potniški parobrod »Karadjordje«, ki je bil po krivdi italijanskega parnika lani v Pašmanskem prelivu močno poškodovan, bo v kratkem temeljito popravljen in bo zopet vozil na svoji redni progi ob naši jadranski obali.

* **Prezgodnji znanilci pomladi.** Lepega črnega metulja nam je poslala prijateljica našega lista Sida Krulejeva iz Sevnice ob Savi. Ker je imel metulj krila že zelo ledirana, nismo mogli z gotovostjo ugotoviti njegovega imena. Vsekakor pa je metulj v januarju za slovenske kraje nenavaden pojav. Iz Brnice pri Hrastniku pa nam je Zofka Strahovnikova poslala tri že lepo razvite cvete domače češnje, ki so jo zmotili zadnji topli dnevi, da je začela skoro vsa brsteti. Lepa hvala!

* **Pomiloščenje.** Njeg. Veličanstvo kralj Aleksander je s pomiloščenjem razveljavil odlok, s katerim je bil 16. februarja 1921. odpuščen iz državne službe strojevodja državnih železnic v Zagrebu Ciril Ogrizek.

* **Osmodil se je z bencinom.** V Zadvarju pri Splitu se je petnajstletni šoferski pomočnik Jozo Bilić nevarno osmodil. Snažil je avtomobil in si z bencinom polil hlače. Ko je prižgal svečo, je plamen zajel tudi hlače in neprevidni mladenič je bil smrtnonevarno opečen. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

* **Smrt starega gasilca.** V Karlovcu je v nedeljo umrl častni predsednik tamkajšnjih gasilcev Miha Planinšek. Gasilno društvo se je korporativno udeležilo pogreba svojega častnega predsednika, ki je celih 53 let zvesto vršil svojo dolžnost.

* **Grozna nesreča v parni žagi.** V parni žagi »Slavonije« d. d. v Brodu na Savi, se je pripetila grozna nesreča Sedemnajstletnega delavca Bena Kiša je gonilni jermen zgrabil, ga potegnil s seboj in na kose raztrgal Policija je odredila preiskavo.

* **Pogorelci s ponarejeno knjižico.** V okolici Karlovca sta Tomo in Pavle Šebalj prišla na misel, kako bi si lahko pridobila denarja Nabavila sta si knjižico nekega Luke Stojkovića iz Duge Rese kot pogorelca in začela nabirati milodare. Tomo je imel toliko poguma da je s knjižico prišel tudi v Zagreb k banski upravi in prosil za dovoljenje da bi smel nabirati milodare v vsej savski banovini. Pokazal je knjižico s pečati občinskega poglavarstva v Dugi Resi. Pri banski upravi pa so mu knjižico vzeli in odredili preiskavo. Ugotovilo se je, da občinsko poglavarstvo take knjižice ni izdalo, da so pečati ponarejeni in bili izdelani v Zagrebu. Oba sleparja so izročili sreskemu sodišču v Brinju, kamor sta pristojna.

* **Krvav ciganski pretep.** Iz Novega mesta nam pišejo: Te dni se je zgodila v Kačji ridi, kjer tabore mnogoštevilne ciganske družine, krvava ciganska drama med 20 letnim poročenim ciganom Valentinom Brajdičem in 26 letnim ciganom Jožetom Brajdičem. Zadnji je v prepiru zgrabil sekiro in in z njo navalil na Valentina, kateremu je z ostrino sekire presekal levo ramo in levo roko. Valentina so pripeljali s strašnimi ranami v kandijsko bolnico, kjer so mu rane zašili in obvezali. Brajdič Jože je po krvavem činu pobegnil neznanokam. Orožništvo ga zasleduje.

* **Konja si je prilastil pri belem dnevu.** Pišejo nam: V soboto popoldne 3. t. m. je jezdil Rudolf Kincl iz Št. Jurija ob južni železnici po opravkih proti Slivnici. Konj, ki je bil šele pred dnevi kupljen, se je blizu Čatarjevega brega splašil in vrgel jezdeca na tla ter zdirjal nazaj proti Št. Juriju. V Novi vasi ga je prijel posestnik domačin. V tem hipu je prišel neki tujec in rekel: »Hvala lepa, da ste mi prijeli konja«. Nato sedel nanj in odjezdil. Prav začuden je pogledal lastnik konja, ki je medtem taval okrog po travnikih in konja iskal, ko je naenkrat zdirjal mimo neznanec, ne da bi se zmenil za Kinclove klice. Od Slivnice je tat baje krenil po novi cesti proti Prevorju in izginil neznano kam.

* **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.**

Iz Ljubljane

u— **Slovo kapetana g. Milka Vizjaka.** V četrtek 8. t. m. odpotuje v Beograd na svoje novo službeno mesto kapetan g. Milko Vizjak. Vzornemu oficirju, agilnemu sportnemu delavcu in svojemu dolgoletnemu odborniku je priredila SK Ilirija v ponedeljek zvečer poslovilni večer v restavraciji pri »Slonu«, katerega se je udeležilo mnogo članstva. Polnoštevilno je bil zastopan tudi odbor SK Ilirije. G. kapetanu želimo na njegovem novem službenem mestu v prestolnici obilo uspehov.

u— **Ples Ciril Metodove družbe v Kazini.** V ponedeljek zvečer se je vršila v dvoranI Kazine veselica Ciril Metodove družbe s plesom. Prireditev, ki je postala že nekako tradicijonalna, je tudi to pot privabila v dvorano razmeroma mnogo občinstva, ki pa je začelo prihajati v glavnem šele po 22., ko je bil končan učiteljski koncert in čim je bila zaključena predstava v operi. Navzočih je bilo mnogo odličnih gostov; med drugim so prireditev počastili pomočnik bana g. dr. Pirkmajer, župan g dr Puc, dvorna dama ga. Tavčarjeva in drugi. Ob zvokih orkestra Sonni-boy se je razvila animirana zabava s plesom, ki je trajala do 3. zjutraj

u— **Obrtniški jubilej** Danes 7. t. m. praznuje 40 letnico samostojnega obratovanja čevljarski mojster g. Ivan Rozman v Rožni ulici 3. G. Rozman je še čil in zdrav in še neumorno izvršuje svojo obrt. Jubilant se je mnogo udeistvoval tudi pri svoji organizaciji in si pridobil velike zasluge za obrtništvo. Čevljarska zadruga čestita svojemu dolgoletnemu članu in bivšemu odborniku in mu kliče: Še na mnoga leta!

u— **Ob priliki pogreba maršala Joffrea** bo francoski konzulat izvesil zastavo na pol droga.

u— **Dobrodelni koncert s plesom v veliki dvorani Kazine** prirede 8. t. m. ob pol 21. v prid revnim šolarjem uslužbenci podjetja »Zvezde« pod častnim pokroviteljstvom g. Frana Krapeža. na programu bodo: Smetana, Wagner, Schubert, Mayerbeer, Grieg in drugi. Po koncertu bo ples, ki ga bo vodil iz prijaznosti g Jenko. Igrali bosta dve originalni jazz-kapeli. Predprodaja vstopnic pri blagajni kavarne »Zvezde.«

u— **Sokol III.** bo imel jutri, v četrtek ob 20. svojo prvo redno javno skupščino v društveni telovadnici (topniška vojašnica, vhod z Dunajske ceste). Za članstvo in naraščaj udeležba obvezna.

u— **Prihodnja seja Ženskega pokreta** bo v četrtek 8 t. m. ob 20. v damski sobi kavarne »Emone«.

u— **Pogreb Srečka Vidmarja,** strojnika Auerspergove žage na Namršlju, bo danes ob 14. iz bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

u— **Hud pretep.** Na nekem dvorišču na Vidovdanski cesti je bilo predsnočnjim zbranih več delavcev in hlapcev, ki vsi prenočujejo v tamošnjem hlevu. Pisana družba je bila polna vinskih duhov in kakor nalašč je prišel takrat k njim s svojo tudi precej okajeno družbo delavec Blaž Colnar, ki je pozival na korajžo. »Uha!« so zavpili tedaj nasprotniki hkratu, pograbili nekaj »trikelnov« pri vozovih in že padli po izzivačih. Na kraju pretepa je obležal Colnar, ki je dobil na glavi več tako hudih poškodb, da so morali priti ponj reševalci, ki so ga nemudoma odpeljali v splošno bolnico. Intervenirati je moral tudi stražnik, ki je vse pretepače aretiral in jih odvedel v zapore.

u— **Tatvina v stanovanju.** Zasebnica Ana Bartlova, stanujoča na Poljanskem nasipu 40, je skočila predvčerajšnjim popoldne samo za hip na obisk k neki sosednji stranki, ne da bi doma zaklenila vrata. Komaj pa se je vrnila, je ugotovila, da ji je v času odsotnosti zmanjkala z mize ročna torbica z večjo vsoto denarja in pa srebrna ura. Tat ni pozabil niti molitvene knjižice, ki jo je našel na dvorišču. Knjižice seveda ni vzel iz pobožnosti, nego najbrže zaradi tega, ker je morda mislil, da se tudi v knjižici skriva kak večji bankovec. Tatvino je izvršil najbrže neki okrog 50 letni moški, ki so ga opazili ljudje hoditi po stopnicah.

u— **Obleko ji je odnesel.** Ana Pirčeva, stanujoča v Prisojni ulici 3. je včeraj zjutraj naznanila policiji, da ji je nekdo odnesel iz omare v predsobi razno obleko. Zaradi suma tatvine je bila aretirana neka služkinja, ki pa je z lahkoto dokazala svojo nekrivdo. Policija je nato uvedla preiskavo v drugo smer, ki pa je zaenkrat tudi ostala negativna.

u— **Ta je pa tič!** Te dni je bilo privedenih na odgonsko postajo na magistratu več različnih tipov, samih mladih ljudi, ki so se tam zadržavali samo v teku popoldneva. V imenovanih prostorih je imel ječar Josip Jezovšek spravljeno svojo črno, novo obleko, ki pa je naenkrat izginila. Ž njo pa je izginil tudi neki okrog 35 letni moški, doma menda iz Kamne gorice, ki ga doslej še niso mogli izslediti.

Foto-potrebščine
Perutz - Kodak - Mimosa - Satrap
PLOŠČE — PAPIR vseh vrst
vedno sveže v zalogi
drogerija KANC
LJUBLJANA MARIBOR

Radosti zime

S snegom pokriti bregovi in šume, veseli ljudje na smučih in sankah vesele opazovalca. A mnogi zimski sportniki niti ne mislijo na to, da izčrpava zima njihovo zalogo energije in da bi bilo potrebno, da bi se s primerno sestavljeno hrano okrepili po tej izgubi energije

OVOMALTINE

naravna [illegible] hrana, ki vsebuje hranilne snovi na znanstveni podlagi in v najvišji koncentraciji ne samo da greje sportnika, nego povečava tudi njegovo telesno moč in sposobnost in odporno silo. 17a

Vsak sportnik mora vzeti dnevno 2—3 žličice Ovomaltine v mleku ali čaju za predjužnek ali malico ter na izlete kot provijant. Lahko se ga nosi tudi v termos-steklenici.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših specerijskih trgovinah: Velika škatlica 56 Din srednja škatlica 32 Din, mala škatlica 16 Din.

Iz Maribora

a— **Prva prednjaška šola Sokola v Mariboru.** V soboto 10. t. m. bo v Mariboru uradno otvorjena prednjaška šola Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije ob navzočnosti br dr Rika Fuxa kot zastopnika savezne uprave in br. Mačusa v imenu saveznega tehničnega vodstva. Šola bo trajala 6 mesecev in je namenjena za vso državo. Sokol kraljevine Jugoslavije obsega 25 žup in vsaka župa je smela poslati v šolo po 2 udeleženca, tako da bo v šoli vsega skupaj 50 slušateljev Slušatelji so učitelji, ki so že vadili v sokolskih društvih oddelke in že poznajo sokolsko delo Ti bodo po končani šoli v svojih župah morali prirejati prednjaške tečaje in skrbeti za poglobitev telesnovzgojnega dela v društvih Šolo bo vodil br. Fran Mačus, poučevali pa bodo le najboljši sokolski strokovnjaki.

a— **11. akademski ples v Mariboru.** V petek 5 t. m zvečer se je vršil v dvoranI Uniona 11 akademski ples, ki je bil s strani plesalcev rekordno obiskan Ples so počastili zastopniki civilnih in vojaških oblastev, med drugimi župan dr Juvan in podžupan dr Lipold s soprogoma, mnogo članov oficirskega zbora, zastopniki trgovskih industrijskih in obrtniških krogov in vseh ostalih slojev mariborskega prebivalstva. V dvorani je ob zvokih ljubljanske dijaške godbe vladalo do ranega jutra živahno vrvenje Ples je otvoril akademik pravdnik g Preko z go. županjo Tudi v raznih šotorih in zlasti v baru je bilo zelo živahno in so bile razmeroma naglo razprodane vse lestvine in pijače Šotor za cvetlice se je izpraznil takoj po prvem cvetličnem valčku

a— **Ustanovitev Sokola na Teznu.** V nedeljo 4. t. m. se je izvršila v prostorih osnovne šole na Teznu in v navzočnosti mnogobrojnega občinstva ustanovitev Sokola na Teznu. Prispelo je tudi mnogo bratov iz Maribora, Podbrežja in Studencev Častno so bili zastopani starejši telovadci pod vodstvom br. Hvalenca Predsednik pripravljalnega odbora Ivan Tomažič je očrtal propagandno delo pripravljalnega odbora, nakar je starosta sokolske župe br. dr Kovačič v zanosnem govoru obrazložil zbranemu občinstvu smernice in pomen Sokolstva. V imenu občinskega odbora je pozdravil občni zbor br. Kumec in predlagal društvu uporavo, katero so navzoči soglasno izvolili. Za starosto je bil izbran br. Ivan Tomažič, za podstarosto Mirko Perme, za tajnika Gustav Steher, za blagajnika Franc Luknar, za načelnika in prosvetarja Miloš Ledenek, za njegovega namestnika Anton Uhan, za načelnico Draga Roškarjeva, za njeno namestnico Milena Tušakova, za revizorje Fran Kumerc, Mirko Koželj in Josip Šabeder, za člane uprave pa Rudolf Tušak, Ivan Maglica, Marica Vebrova, Ivan Pegan, Anton Žunko, Vladimir Leber in France Pepler.

a— **Senzacionalna iznajdba Mariborčana.** Tatovi koles so v Mariboru zlasti poleti izredno podjetni. Da jim otežkoči poslovanje, je neki mariborski ključavničar, ki pa še noče biti imenovan, izumil posebno pripravo, ki bo v bodoče tatvine koles preprečala. Pri dotiku drže nastane glasen pok, obenem pa skoči iz votlega ogrodja kolesa dolga spirala, ki se naglo ovije okoli noge tatu Iz take zanjke se brez tuje pomoči ne more priti. Izumitelj čuva svoj izum začasno v največji tajnosti.

a— **Silvestrov večer mariborske pravoslavne občine** bo 13. t. m. v mali dvorani hotela »Orel«

a— **Usoda brezposelnega brezdomca.** V veži glavnega kolodvora se je ves obnemogel in sestradan zgrudil na tla 24 letni brezposelni delavec France Slaček. Mladenič je že dalje časa brez službe in brez strehe. Takoj pozvani reševalni oddelek mu je nudil prvo pomoč in ga prepeljal v bolnico. Med prevozom je nesrečnega fanta vrgla tudi božjast.

a— **Samomor obupanega mladeniča.** Iz Vurberga pri Ptuju nam poročajo, da je tam našel neki uslužbenec Herbersteinovega posestva blizu ruskega Rdečega križa obešenega nekega mladeniča. Komisijonalni ogled je dognal njegovo istovetnost. Mladi samomorilec je bil Franjo Zebuko, mizarski pomočnik Fant je zadnje dni ponival po gostilnah in je bil zaradi neke srčne zadeve zelo zamišljen. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na farno pokopališče pri Sv. Martinu pri Vurbergu.

a— **Otroka odložila na sodišču.** V ponedeljek dopoldne je prišla na okrožno sodišče žena Ludovika Remerja, ki je sedaj v preiskovalnem zaporu zaradi vloma in tatvin, in prosila preiskovalnega sodnika za razgovor s svojim možem Ko je zapustila urad, je pustila svojega 7 tednov starega otroka v neopaženem trenutku na klopi na hodniku in izginila kakor kafra Otroka je začasno prevzel socialno-politični urad mariborske mestne občine v oskrbo.

a— **Dolgo iskani vlomilec aretiran v Mariboru.** Na podlagi tiralice orožniške postaje Sv Duh-Loče je mariborski policiji prišel v roke 34 letni brezposelni delavec Rudolf Vodlak iz Braslovč, ki je osumljen, da je nedavno vlomil v Šalamonovo trgovino v Zbelovem pri Poljčanah in odnesel raznega blaga za nad 4000 Din vrednosti. Možak sicer dejanje taji, ne more pa dokazati svojega alibija. Policija domneva, da je Vodlak tudi v zvezi s številnimi vlomi, ki so bili zadnje dni prav po čikaško izvršeni v Mariboru. Vodlaka so izročili sodišču.

a— **Vlomi na dnevnem redu.** Kakor smo že poročali, je v zadnjem času bilo izvršenih več vlomov, in sicer v 3 dneh kar 7 Včeraj okrog poldneva je opazila služkinja, zaposlena pri dr. Omanu v Dvořakovi ulici 3, da je stanovanje navedenega gospoda, ki je pred več dnevi odpotoval, odprto s ponarejenim ključem. V sobi je bilo vse premetano in prebrskano in v tolikem neredu, da je bil vlom očividen. Koliko in kaj je tat odnesel, še ni ugotovljeno, dokler se lastnik ne povrne. Na policiji so prepričani, da gre za dobro organizirano vlomilsko tolpo, upajo pa, da bodo drzne svedrovce kmalu izsledili.

Iz Celja

e— **Občni zbor Sokola** bo 8. t. m. ob 20. v mali dvorani Celjskega doma. Vsi predlogi članstva morajo biti predloženi odboru najmanj 24 ur pred začetkom zbora, sicer se o njih ne bo moglo sklepati.

e— **Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev v Celju** bo imela letni občni zbor v ponedeljek 12. t m. ob 14. v prostorih hotela »Pri pošti«.

e— **Srečke državne razredne loterije** za I. razred 21 kola (žrebanje v petek 16. t m.) so skoro razprodane. Oni, ki so srečke rezervirali, naj jih čim prej dvignejo. Na razpolago je le še nekaj sreč in naj zato nihče ne okleva z nakupom

e— **Živinorejsko zborobavnje v Vojniku pri Celju.** Preteklo nedeljo se je vršil v Vojniku pri Celju ustanovni občni zbor živinorejske zadruge za občine Vojnik, Škofja vas, Višnja vas, Frankolovo in Nova cerkev Ob 14 se je zbralo v posebni sobi Rateieve gostilne okrog 80 živinorejcev, nakar je otvoril zborovanje sklicatelj g. Franc potočnik s Frankolovega na čigar predlog je bil izvoljen za predsednika g Julko Šenigoj iz Vojnika. Po pozdravu navzočih živinorejskih in zadružnih strokovnjakov gg Rožeta, inž Oblaka in inž. Petkovška ter ostalih uslužbencev je predaval g. inž. Oblak o živinoreji, o kontrolni molži, o odbiranju plemenske živine v naših krajih in primerjal živinorejo z ono na Danskem, Češkem, Švici in drugod Zborovalci so nato podpisali skupno pristopno izjavo, nakar je prišlo pri čitanju predloženih pravil pri točki, ki predlaga, naj zadruga pristopi kot članica k Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani, do ostre debate in prekanja Dekan g Pavel žagar iz Nove cerkve se je namreč protivil, da bi novoustanovljena zadruga pristopila k omenjeni Zvezi in je zahteval, naj se včlani v Zadružni zvezi v Ljubljani, češ, da so tudi vse okoliške zadruge včlanjene tamkaj G Potočnik je dokazal, da to ni res, temveč da je večje število zadrug včlanjenih v Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani, v katere načelstvu se nahaja tudi ban Dravske banovine g dr Marušič Po ostri debati ni moglo priti do pozitivnih zaključkov in je moral sklicatelj g. Potočnik ob 17 zaključiti zborovanje.

e— **Mestni kino v Celju** bo predvajal ob 20.30 zvočni film »Zadnja četa« s slovitim Conradom Veidtom v glavni vlogi.

Iz Kranja

r— **Francoski tečaj.** Francoski tečaji **krožka prijateljev Francije se prično s četrtkom 8. t. m.** (za I tečaj). Krožek se je preselil v novo zgradbo hotela »Stara pošta« (II. nadstropje, levo, soba 20), kjer je odprta **knjižnica** vsako sredo od 17. do 18. in kjer so vsak čas na razpolago tudi francoski listi in revije. Konverzacijsko-literarni tečaj bo poslej v tem lokalu, ostala dva (I in II.) tečaja pa kakor doslej **v gimnaziji.**

Iz Škofje Loke

šl— **Sokolska četa v Sovednjem v Poljanski dolini** se prav pridno giblje in je v drugi polovici decembra preskrbela trikrat za lepe večere bratom in sestram Na sv Štefana je četa zaigrala enodejanko »Zdravnikov strežnik« v največjo zabavo občinstva, ki je napolnilo Sokolski dom do kraja. Uspel je Silvestrov večer z raznimi zabavnimi točkami in polnočnim govorom br. Tušarja. Četa je osnovala oddelke moške in ženske dece, ki šteje po 30 dečkov in deklic. Vaditelja sta br Štefe in Tušar. S pridom goji četa zimski sport in se posebno uvaja smuka.

SAMO ŠE DANES
ob 4., ½ 8. in 9. uri
Colleen Moore
v smehapolnem zvočnem filmu
Krepostna gresnica
Telefon 2730 KINO »DVOR«

Iz Kamnika

ka— *Smrt slaboumnika* K notici o blazniku, ki ga niso sprejeli v opazovalni oddelek v Ljubljani, še pripominjamo da je nesrečnik 5. t. m. umrl Je to Rudolf Gorišek, vratar tvrdke »Titan«, d d. Kamnik, star 56 let, rojen v Velenjah Vdovec zapušča četvero deloma preskrbljenih otrok. V nedeljo popoldne je zelo blazneli in preganjal navidezne sovražnike. Smrt ga je samo rešila trpljenja Nesrečn. mož je bil zelo udan alkoholu.

Z Bleda

bl— **Prošnja.** Mlinani vljudno prosimo, da bi dalo županstvo posuti z gramozom vsaj glavno Čolnarsko cesto, kjer se posebno ob sl bem vremenu ni mogoče izogniti blatni brozgi ne na levo ne na desno. S tem bi ustreglo županstvo nam vaščanom, posebno pa še obiskovalcem naše prijazne vasice.

bl— **Rekord v gradbi stavb** je gotovo doseglo v letošnji sezoni stavbno podjetje Plemelj z Bleda. Podjetje, ki gradi tudi moderno šolsko poslopje v Lescah, je spravilo v teku enega meseca pod streho trinadstropni hotel »Jekler«, v poldrugem mesecu impozantno stavbo novega Sokolskega doma in v treh tednih trinadstropni Vrhunčev hotel. Vse te stavbe gradi podjetje hkrati. Pri podjetju so zaposleni samo domači delavci in obrtniki.

bl— **S preurejanjem okrožne bolnice** bodo v kratkem pričeli. Bolnica, ki je oddaljena 15 minut od Bleda, bo dobila vodovod in električno razsvetljavo. Preuredilo se bo tudi stanovanje za hišnika ter se bodo bolniške in druge sobe preslikale in prepleskale. Tako bo bolnica moderno urejena in bo s tem ustreženo Blejcem in okoličanom.

bl— **Silvestrov večer** v novem Sokolskem domu se je v vsakem pogledu izborno obnesel. V okusno dekorirani dvorani in stranskih prostorih se je kar trlo ljudstva. Videlo se je, da je bila prireditev zopet v spretnih rokah staroste br. dr. De Glerije in br. dr. Janežiča. Enakih prireditev si še želimo!

Nova slovenska knjiga!
Josip Fr. Knaflič:
TRI ROŽE
pravkar izšla.
Velezanimive zgodbe znanega in priljubljenega pripovednika.
Dobite jo v upravi »Jutra« in v vseh knjigarnah.
Cena Din 30.—.

Z Jesenic

s— **Redna letna glavna skupščina Sokola Jesenice** bo v petek 9. t. m. ob 20. v dvorani Sokolskega doma. V primeru nesklepčnosti bo pol ure kasneje glavna skupščina ne glede na število prisotnega članstva. Vabljeni vsi člani!

s— **Plesna vaja** danes v Sokolskem domu. Vršile se bodo tudi za naprej vsako sredo ob 20. Polnoštevilna udeležba zaželjena.

Iz Novega mesta

n— **V novoletni številki našega lista** je izšla notica, v kateri se omenja kot povzročitelj napada v Stranski vasi 28 letni Janez Pugelj, doma iz Stranske vasi. Dozdevno notico popravljamo v toliko, da je Pugelj prizadejal poškodovancem rane v silobranu. Koliko je resnice na eni in drugi strani, bo dognalo sodišče.

Iz Radeč

ra— **Silvestrovo v sokolski dvorani** je uspelo izredno lepo Veselogra »Abstinenti« je vzbudila močan aplavz. Takisto igra »Cigani« je pokazala lepe talente naših igralcev. Sledila je prijatna enodejanka »Moj tenor«, zadnja točka pa je bil govor Mice Medveškove, ki je vse močno navdušila. Ves spored je sestavil Jože Pohar, ki zasluži vse priznanje. Žal, da nas bo mladi brat kmalu zapustil. Zelo ga bomo pogrešali.

†

Tužnim srcem sporočamo pretužno vest, da je naš ljubljeni oče, stari oče, ded, brat, stric, svak in tast, gospod

Franc Slanovic

želez. nadsprevodnik v pokoju

dne 5. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 7. januarja 1931 ob 4. uri pop. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 6. jan. 1931.

Žalujoči ostali.

Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod

Iz Hrastnika

h— **»Scapinove zvijače«**, ki so jih podali igralci Svobode II v nedeljo v Narodnem domu, so publiko zadovoljile. Igralci delavci so svoje vloge dobro obvladali.

h— **Občni zbor Sokola** bo v nedeljo 12. t. m. ob 17. v Narodnem domu. Pričakuje se polnoštevilne udeležbe.

Iz Žalca

ža— **Prostovoljno gasilno društvo v Žalcu** je priredilo na Štefanovo običajno božičnico. Ob tej priliki je pel moški pevski zbor Dramskega društva in uprizorila se je enodejanka »Kakršen gospod, tak sluga.« — Žalski Sokol je imel svoj Silvestrov večer s pestrim sporedom. Po daljšem premoru je priredil uvodoma samostojni koncert pevski moški zbor Dramskega društva pod vodstvom g. R. Vrečarja. Najbolj sta ugajali ruska »Dvanajst razbojnikov« in francoska »Madlona ob zmagi« s spremljevanjem klavirja, kar je oskrbela gdč. učiteljica Podbojeva. V režiji gdč. Vere Zemljakove se je uprizorila enodejanka »Napoleonov samovar«. Igra je bila dobra. Večer so zaključile čedne telovadne točke Sokola, ki so jih izvajali člani, članice, moški in ženski naraščaj. Največ zaslug za izvedbo ima gdč. Eliška Petričkova. — Na obeh prireditvah, ki sta bili domačemu kulturnemu delu v čast, je bila Roblekova dvorana nabito polna. Oba večera sta bila v lastni režiji društev-prirediteljev in so pri obeh prilikah znatno utrdile gmotno stran domače gospe in gospodične, ki jim gre za njihovo požrtvovalnost vsa hvala.

Iz Poljčan

po— **Strelske vaje.** Naša podružnica SPD je že lani v korist postojank na Boču organizirala strelske vaje. Doslej so se te vršile le v Planinskem domu v Poljčanah, v nedeljo popoldne, sedaj pa je strelski krožek svoj delokrog razširil tudi na občino Pekel ter se bodo vršile enake vaje vsako soboto od 19. dalje v posebni sobi hotela Baumann. Pridite!

Iz Ptuja

j— **Francoski krožek.** Konverzacijski tečaj se prične v novem letu z rednimi sestanki v sredo 7. t. m. ob 18. kljub podaljšanim šolskim počitnicam.

Iz Pilštanja

pi— **Občni zbor podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva na Pilštanju** se je vršil v decembru ob lepi udeležbi preko 30 članov. Mlada podružnica napreduje; ima lastno drevesnico, ki bo začela prihodnjo jesen z oddajanjem domačih drevesc. Člana Čepina Franca je poslala podružnica na tečaj v Maribor, tako da ima sedaj svojega strokovno izobraženega sadjarskega pomočnika. V odbor so bili izvoljeni: za predsednika učitelj Prislan, za tajnika učitelj Kmecl, za podpredsednika pa zgoraj imenovani sadjarski pomočnik. Kot odborniki so bili izvoljeni napredni sadjarji iz posameznih občin. Novi odbor nam daje garancijo, da bo ta panoga kmetijstva res povoljno napredovala. Delokrog podružnice se je letos z vstopom nekaterih novih članov znatno povečal, saj obsega naslednje občine: Pilštanj, Drensko rebro, Zdole, Zagorje, Virštanj in deloma Verače. Število članstva in zanimanje za podružnico raseta od leta do leta. Važni zborovi skicpi: O združitvi kmetijskih strokovnih glasil naj končno sklepa društvena skupščina. Vsako zadnjo nedeljo v mesecu se bodo vršili redni sestanki članstva. V krajevni sadni izbor so sprejeti: Baumanova renета, londonski neping, mošancgar in bobovec in nekaj drugih sort na poizkušnjo. Ob koncu tega meseca bo predaval o sajenju, čiščenju in škroplenju sadnega drevja priznani naš strokovnjak g. Miloš Levstik iz Celja.

pi— **V novi okrajni cestni odbor za šmarski srez** je bil imenovan tudi g. dr. Fran Kloar, odvetnik v Kozjem. Imenovanje tega odličnega narodnega delavca v tako važno korporacijo pozdravljajo vse prizadete občine in ga obenem prosijo, naj nikdar ne pusti iz vida za gospodarski razvoj kozjanskega okraja prepotrebne nove ceste Lesično-Imeno, o kateri je »Jutro« 3. tega meseca obširno poročalo.

Iz Marenberga

mb— **Za zgradbo Sokolskega doma.** Tudi pri Sokolu Marenberg-Vuhred je nehalo mrtvilo. Dne 1. februarja priredi naš Sokol v Brudermanovi dvorani v Marenbergu maškarado, katere čisti donos je namenjen fondu za zgradbo prepotrebnega Sokolskega doma v Marenbergu. Prosimo vse zavedne Jugoslovene, da se te prireditve udeleže v čim večjem številu. Vsa sosedna društva se prosijo, da ta dan ne prirede kakšne konkurenčne prireditve.

POD POKROVITELJSTVOM Nj. VEL. KRALJA

17. I. 1931

XI. SLOVANSKI — VEČER TABOR

IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

Hudomušni župan

V Aurori v ameriški državi Illinois se je naveličal mestni župan in sodnik vedno istih vprašanj, ki jih stavi pri poročni ceremoniji, za spremembo je skoval priložnostno pesem in je ženina nagovoril na ta način: »Ali res hočete vzeti to devico, redno plačevati vse njene račune in zadovoljno jesti, kar bo skuhala? Ali ste pripravljeni jo spoštovati, ljubiti, vzdrževati od danes do konca življenja? Ali ji boste ostali zvesti tudi pozneje, ko bo postala stara in sključena? Ali boste do nje vedno prijazni, v bogastvu kakor v revščini? Ali ste pripravljeni po štirih laziti in se igrati z otroki, če jih boste imeli? Ali jim boste kupovali ropotače, bobne in cuclje? Če imate dosti poguma za takšno ljubezen, poljubite takoj svojo nevesto!« Ženin se je oprostil, da ni pesniško nadahnjen in je odgovoril v prozi: »Da!«. Sodnik ga je potolažil s tem, da se kratka besedica »yes« lahko smatra za zaključek pesmi.

Spretni stražnik

Zadnjo nedeljo je zalotil nočni čuvaj Albert Bread v Sydneyu v Avstraliji dva nevarna vlomilca in je oba uklenil po dolgem, ogorčenem boju. Ta dogodek je vreden vsega občudovanja, ker je izgubil čuvaj Bread v svetovni vojni na nemški fronti obe roki, ki sta mu odrezani do komolca. Kljub temu je ostal pohabljenec prvorazreden strelec in je odnesel prvo nagrado pri streljanju iz revolverja na premičen cilj ob priliki velikih tekem, ki jih je letos uprizorilo avstralsko vojno ministrstvo Revolver, ki ga nosi Bread v rokavu, je s posebnim peresom pritrjen na njegovo levo roko, dočim potegne z desno gumijev trak, ki je privezan na petelina in sproži strel.

Angel pred sodniki

Velika londonska univerzalna trgovina »Hamage« je o božiču uprizorila lepo svetlobno reklamo. Razstavila je v veliki izložbi zasneženo vas, v kateri je premikala elektrika stotine lutk. Cerkovnik je zvonil k polnočnici, z nebes je medlo, kmetje so hiteli v cerkev, po nebu so plesale zvezde in opolnoči se je spustil z nebes božični angel. Ta prizor je zbiral toliko radovednežev, da so ovirali cestni promet. Policija je prijavila zadevo sodniji in lastnik trgovine je moral plačati globo. Sodnik je dejal, da smo delovati igrača v popolnem obsegu samo ob manj prometnih urah. Poprej se je prikazoval angel vsake četrt ure, sodnik pa je odredil, naj se usipa pred sedmo zvečer samo sneg in naj vaščani hitijo k polnočnici. Božičnemu angelu pa je dovolil letati na zemljo samo od 19. dalje.

Nehvaležnost – plačilo sveta

Pred 8 leti je postal predsednik poljske republike Narutowicz — žrtev morilca in vlada je tedaj ustanovila odbor za počastitev njegovega spomina. Zdaj je bil odbor razpuščen, ker je postalo njegovo delovanje zaradi popolnega pomanjkanja sredstev brezpredmetno. Tekom vseh 8 let je prejel odbor samo 200.000 zlotov in še to le od uradov, ki so pošiljali svoje prispevke na temelju vladne naredbe. Zasebniki se skoro niso zmenili za zbirko. Izmed 200 oseb, ki so bile povabljene k odborovi likvidacijski seji, se jih je odzvalo povabilu samo devet. V tej seji je bilo med drugim ugotovljeno, da je krakovski narodni muzej odklonil sprejem mavčeve posmrtne maske, posnete z obraza umorjenega predsednika, in zastave, ki ga je spremljala na poti ter krasila njegovo krsto pri pogrebu. Menda sta se zdela vodstvu muzeja ta predmeta premalo zanimiva.

so najlažji pot, po katerem prihajajo klice bolezni v naše telo. V gledališču in na koncertu Vas obvarujejo pred neprijetnim kašljem okusne **ANACOT-PASTILE dra. Wandera.**

Dobivajo se v vseh lekarnah.

Cena malega zavitka Din 8.—, velikega zavitka Din 15.—.

Na Novo leto

Veliko razočaranje je prineslo Novo leto tudi Jeanu Barelliju in Emilu Marientosu v Nizzi. Silvester jima je od kraja naklonil izredno srečo: ponoči sta dobila pri igri v Casino de la Gaieté več ko 400.000 frankov. A zbala sta se, da ju ne bi napadli ob pozni uri na ulici lopovi, ker sta stanovala v skromnem predmestnem hotelu in je vse mesto vedelo o njuni bajni sreči. Zato sta z dovoljenjem upravnika pustila svoj denar v varstvu igralnice do jutra. Blagajnik je že davno odšel, upravnik pa je zaklenil denar samo v oklopno blagajno, ki je stala v kotu dvorane ter ključ izročil obema novima bogatašema. Zgodaj sta vsa vesela prišla po denar in ugotovila, da je blagajna ponoči izginila. Preiskava je kmalu ugotovila, da so jo dvignili neznani zločinci z žerjavom skozi okno v motorni čoln, ki je čakal na morju. Zunaj so tatovi odprli četrt tone težko blagajno, jo izpraznili in vrgli preko krova. Policija jo je našla med skalovjem na dnu morja blizu obale.

NAPREDEK V MEDICINI

Pri bolečinah v sklepih in udih kakor pri prehladu jemljejo mnogi ljudje Togal-tablete. Togal odgovarja modernemu mišljenju in predstavlja novost in napredek v zdravljenju. Togal je preizkušen na mnogoterih klinikah in bolnicah in se potrjuje njegovo odlično učinkovanje celo v zastarelih slučajih, v katerih druga sredstva niso pomagala. Togal učinkuje naglo in sigurno proti revmatizmu, protinu, ishijasu, hripi, živčnih bolečinah in glavobolu. Togal učinkuje takoj in je popolnoma neškodljiv za želodec, srce in ostale organe. En poizkus je v Vašem lastnem interesu. Vsaka lekarna ima Togal-tablete v zalogi in Vam jih more najhitreje dobaviti. 17130

Naročajte „Našo dobo"

KULTURNI PREGLED

Umetnost — luksuz?

Ni namen teh vrstic, da bi to vprašanje razmotale do konca in dokazale nesmiselnost tega nekako občno razširjenega mnenja. Zadostuje naj, da pribijem, da je umetnost pač še vedno elementarna človekova potreba, — elementarna potreba celo najprimitivnejšega divjaka, nikar še celo člana kulturnega naroda. In, se bodo vsi teoretični in praktični poskusi, napraviti iz človeka zgolj razumski državni in družbeni stroj, razbili ob večni neizpremenljivosti Narave.

Drugo vprašanje pa je finančnega značaja: ali si more vsakdo privoščiti izvirna dela n. pr. slike in grafike?

Dokler bo med nami še dovolj obupanih Rusov, ki so šele v najtežjem boju za obstanek našli svoj slikarski talent, si more pač tudi najširša plast naroda privoščiti izvirna dela, ki so pa pač njih ceni vzporedne »umetniške vrednosti«. Druga reč pa je z deli resnih umetnikov, ki polagajo vanje dolgoletne študije in izkušnje, obilo truda in časa. Nabava takih slik je seveda za denarnice širšega občinstva — nedosegljiv »luksus«, ki si ga pri najboljši volji ne more privoščiti. Kako slabo pa pojmujejo tudi »boljši« ljudje to delo, dokazuje vsakdanja praksa. Meni se je pripetilo, da mi je neka ugledna gospa, posestnica vile, po posredovalki ponudila celih 300 dinarjev za izvirno »oljnato« Madono (v naravni velikini), medtem ko goli materijal in okvir znašata najmanj dvojno vsoto. In je še pristavila, da bi rajši imela kako »staro« Madono, češ, da bi bila — »cenejša«!!! In ne pomislijo taki ljudje poleg tega, da se slike ne »izdelujejo«, kot bi češplje tresel, — še, da slike ne minejo tako kot vsakdanje žemlje! Se pa dobi tudi mnogo »inteligentov« z močno napeto denarnico, ki se zadovoljujejo z najmizernejšimi oljnatimi tiski v težkih zlatih, mavčastih okvirih, — izvirniki pa so pač »luksus«!

Luksus? ko pa izvirna, vredna dela naših umetnikov danes stanejo včasih komaj nekaj »kovačev« več nego **dobre** tiskane reprodukcije tujih **dobrih** izvirnikov — manjšega ploskovnega obsega!!

Če ti »inteligenti« že nimajo srca in uma za **umetnost**, naj bi bili vsaj dobri **trgovci in špekulanti!** Vsaka slika (z malimi izjemami posebno, včasih nezasluženo »protežiranih«) — resnega slovenskega umetnika reprezentira že ob nakupu mnogo višjo denarno vrednost nego je plačana. Z leti more na tej nepoplačani vrednosti le še pridobiti in po avtorjevi smrti vnaprej nepreračunljivo visoko narasti. Pripetilo se je, da so n. pr. M. Gasparijeve slike, ki so navadno zelo skromne v ceni, na dražbah ali iz druge ali tretje roke prodane (doma in drugod n. pr. v Trstu in v Benetkah) dosegle **desetkratno prvotno ceno!** Tudi meni se je že marsikaj primerilo, tako n. pr., da je bila prodana dobra risba, ki sem med vojno dobil zanjo komaj nekaj zavojčkov tobaka, — za nekaj tisočakov! Ecco-la!

Če v Vas ni živ trzaje Umetnosti sprejemajoči duh, naj torej čuje in se giblje vsaj trgovski, prežeči duh! **H. Šmrekar.**

Dramatska produkcija

(Dopis iz Beograda.)

Naš sloveči komediograf **Branislav Nušić** je izročil gledališču novo dramo »Žena brez srca«. Nedavno je bila v Beogradu premijera njegove komedije »Predgovor«; zdaj je na vrsti ta novost g. Nušića. Delo pa ne bo lahko uprizoriti: dejanje se dogaja v ordinacijskem kabinetu slavnega kirurga, ki operira neko žensko in ji izreže srce iz telesa. Ženska živi še dalje — čeprav brez srca. V ordinacijski sobi tega kirurga se razvijajo vsi zapletljaji; zbog tega stoji režija pred težkimi nalogami. V svojem pristno nušićevskem slogu piše sedaj grotesko »Ušo djavo u selo«. Glasbo za ta komad pripravlja Saša Binički.

Todor **Manojlović** je tudi že izročil gledališču komedijo »Katinkina sreća«, o kateri je pisec teh vrstic poročal pred meseci, ko jo je avtor šele pisal.

Bivši dramaturg beograjskega gledališča Ranko **Mladenović** je izročil dramo »Strah od vernosti« s podnaslovom »Paradoks u tri čina«. To je moderna družabna drama s sižejem iz Beograda. Motivi so obdelani zelo prosto, z brezobzirnimi posegi v socijalno življenje.

Momčilo **Nastasijević** je izročil upravi beograjskega gledališča dramo »Garda Mladenova kći«. Vrh tega je izdal v posebni knjigi dramo »Nedozvanit«.

Tudi tajnik beograjskega gledališča gosp. Josip **Kulundžić** piše nov gledališki komad.

Josip Kulundžić o Ivanu Cankarju. Beograjska »Pravda« z dne 2. t. m. je priobčila obsežen interview z znanim pisateljem in dramatikom Josipom Kulundžićem. Po izjavah o »književnosti s tezo«, o Sinclaireju Lewisu, o kolektivnem in individualnem v umetnosti in o »rasnem izrazu« v književnosti se Kulundžić izjavlja tudi o Cankarju in pravi: »Željan urediti družbo, ki v nji živi, pod boljšimi življenskimi pogoji, do katerih ima pravico slednji posameznik, bo sodobni Jugosloven preiskal vso našo književnost in bo nemara samo v enem imenu našel motive, ki se ujemajo s svetom njegovega sodobnega zanimanja. V imenu, ki pomeni najlepši vzor načela, ki sem ga bil prej razložil, namreč načela koordinacije individualnega elementa s kolektivnim v književnosti. V imenu, ki bi se moglo s ponosom uvrstiti med najsvetlejše pojave v svetovni književnosti, če ne bi bil njegov lastnik prezgodaj umrl in tako ustvaril še vedno malo število del: **v imenu Ivana Cankarja.** Na vso srečo pa je Ivan Cankar vendarle naš edini pisatelj, ki zares uživa svetovno slavo in priznanje.«

Z beograjskega knjižnega trga. V založbi knjigarne M. J. Stefanovića je izšel v prevodu Ivana Maksimovića največji roman Leva Tolstega »Vojna in mir«. Prevod je objavljen v štirih knjigah. To je že drugi srbski prevod tega ogromnega in nesmrtnega dela; prvega (Glišićevega) je pred desetletji izdala Srpska književna zadruga. Maksimović je po sodbi kritike vešč prevajalec in tankočuten poznavalec obeh jezikov. — »Sokratov zagovor«, globoko Platonovo delo, ki mu niti tisočletja ne morejo vzeti vrednosti (Slovenci ga imamo v izbornem Sovretovem prevodu), je izšel v založbi A. M. Popovića obenem s »Kritonom«. Iz starogrščine ga je preložil dr. Miloš Gjurić, — poznavalcu sodobne jugoslovenske filozofije dobro znano ime; avtoritativni modroslovec dr. Brana Petronijević pa je napisal predgovor. — V založbi »Narodnega dela« je izšel v krasni, z ilustracijami starih mojstrov opremljeni izdaji prevod znanega Papinijevega dela »Jezusovo življenje«. — Miloš Crnjanski, danes eden najboljših jugoslovenskih pripovednikov, čigar Zbrani spisi so začeli izhajati v »Biblioteki savremenih jugoslovenskih pisaca«, je izdal novo knjigo, če se ne motimo, enajsto: potopis »Knjiga o Nemačkoj«. Po »Ljubavi u Toskani«, knjigi, ki jo je bil Crnjanski posvetil Italiji, je to novo potopisno delo tega zelo interesantnega pisatelja. — Majhen življenjepis Jovana Cvijića je ugledal svet v sarajevski »Mali biblioteki«. Spisal ga je dr. Pavle Vujević.

Jugoslovenska kulturna orijentacija in Čehi. Praška revija »Přítomnost« prinaša v češkem prevodu spis znanega jugoslovenskega filozofa dr. Vlad. Dvornikovića »Naša kulturna orientacija u Evropi«. Kakor znano, je to delo vzbudilo mnogo komentarjev in odmevov. Pri nas je največ pisala o njem ali v zvezi ž njim revija »Naša doba«.

Ruska izdaja »Tisoč in ene noči«. Moskovska založba »Međunarodnaja kniga« je pravkar napovedala izdajo znamenitih pravljic »Tisoč in ena noč«, kakršne nima vsa svetovna književnost; zbog tega ima ruska izdaja svetoven pomen. Izdajo je pripravila Akademija, pravljice je prevel arabolog M. Sallier naravnost iz izvirnika, akademik I. Kračkovski pa vodi redakcijo. Predgovor sta spisala Maksim Gorkij in akademik S. Oldenburg. Vsak zvezek bo opremljen s celostranskimi slikami, vinjetami, krajnicami in inicijalkami, ki jih je N. Užin priredil po starih orientalskih izdajah. Umetnik je sila natančno posnel slog in značaj srednjeveškega orientalskega slikarstva. Celotna izdaja bo obsegala 8 knjig; prva in druga knjiga sta že izšli.

Jugoslovenski avtorji v poljskem prevodu. »Obzor« z dne 5. t. m. je objavil daljši feljton prof. Julija Benešića, kulturnega referenta pri našem poslaništvu v Varšavi, o pripravljajočih se prevodih iz jugoslovenske literature na poljski jezik. Pisec poudarja, da Poljaki malo poznajo naše slovstvo; vse dosedanje prevajanje je bilo hudo nesistematično in po večini površno. Prevajanja iz manj znanih jezikov se često lotijo ljudje, ki ne obvladajo dovolj niti materinskega jezika. Poljaki imajo — sodeč po članku prof. Benešića — podobne težkoče z jezikom kot Slovenci in vrh vsega še zelo strogo filološko kritiko. Nedavno je neki poljski književnik v polemiki z uglednim profesorjem poljščine in avtorjem priznane slovnice poljskega jezika, dokazal temu jezikoslovcu, da je napravil v svojem kratkem sestavku vse polno stilističnih napak. Zaradi tega je na Poljskem tem težje najti dobrih prevajalcev iz srbohrvaščine (še težje iz slovenščine). Prof. Andrić je sedaj zasnoval Poljsko - jugoslovensko biblioteko, ki naj bi objavila v skrbnih prevodih najboljša dela jugoslovenske književnosti. Za urednika te zbirke je imenovan poljski literarni zgodovinar dr. Stanislav Łam. Finančno je za začetek omogočena z darilom nekega Žida iz Jugoslavije, ki biva kot industrijec na Poljskem. Kot prvi zvezki izidejo: Gundulićev Osman (prevaja prof. Pogonowski), Mažuranićeva »Smrt Smail-age Čengića« in »Priče u davnini« Iv. Brlić-Mažuranić. — V rokopisih je dokaj prevodov, ki pridejo vsaj delno v poštev za to zbirko, med njimi so novele Antona Novačana v prevodu ge. Mareševe in dr. Krajowske. — V tej biblioteki bi imel iziti, kakor izvemo iz drugega vira, tudi izbor iz Cankarjevih spisov.

»Sveslavenski zbornik«. V založbi »Zajednice slavenskih društava u Zagrebu« je izšla prva knjiga o vsej književnosti Slovanov, ki je natisnjena v vseh desetih slovanskih jezikih. Zbornik obsega 423 strani in vsebuje prispevke raznih uglednih delavcev za zbližanje med Slovani. Uredil ga je dr. Nikola Andrić. Slovence zastopa v Zborniku prof. dr. Franc Kovačič iz Maribora s člankom »Pomen Tomislavovega kraljestva za Slovence«.

Uspehi Ančice Mitrović v Darmstadtu. Bivša članica ljubljanske opere ga. Ančica Mitrovićeva, prejšnjo sezono redna članica mestne opere v Leipzigu, je bila za tekočo sezono angažirana v Darmstadtu. Nedavno je nastopila v Bizetovi »Carmen«. Darmstadtska kritika, ki stoji, prav kakor ondotno gledališče, na visokem nivoju, je izrekla o naši ugledni Jugoslovenki zelo laskave sodbe. Navajamo v informacijo iz »Darmstadter Tagblatta«: »Ančica Mitrović je dala kot Carmen svojo doslej najboljšo kreacijo. Ustvarjala je iz polnokrvnega temperamenta. Njen izdatni, z globokimi altskimi toni obogačeni glasovni materijal, ki ga ume virtuozno uporabiti od mezza voce, finega kakor dih, tja do najmočnejših dramatskih akcentov, je omogočil sliko erotične, tragiško - neposredne zapeljivke v pretresljivi inkorporaciji, ki ima kar največjo učinkovitost. Ne opozarja nase ne z bogatimi kostumi niti s cigansko romantiko ali z gracijoznimi plesi. Ves uspeh doseza z ognjem svojih oči in brezhibno mimiko. Vsa moč njene interpretacije vre iz krvi, rase in prirojene muzikalnosti.«

Zbornik v počast Milana Rešetarja, najboljšega poznavalca stare dubrovniške književnosti in zgodovine, izide ob priliki 70-letnice njegovega rojstva na 30 tiskovnih polah in z doneski 70 avtorjev; med njimi so poleg Slovanov tudi Francozi, Nemci, Italijani in Rumuni. V uredniškem odboru zastopa Slovence univ. prof. dr. Fran Kidrič.

Maurice Mars:

Deska

Že dvanajst dni bo tega, kar je »Mila Marija« zapustila čilsko pristanišče Porto-Velez. Bila je vitka štiridesettonska ladja, ki je prevažala blago. Ko je ravno dobro jadrala, se je mahoma vse obrnilo, nebo je potemnelo, zeleno morje je posivelo in valovi so butali, da nikoli tako.

Če bi bil kapetan Tomaž preživel nesrečo, bi vam lahko pripovedoval, da še nikoli ni videl kaj takega. V trenutku je vse izginilo. Kmalu nato so valovi premetavali posamezne kose lesa, ostanke ladje, ki so se zaletavali drug v drugega, izginjali v globinah in se spet prikazovali v daljavi.

Jeronim, živeča podrtija, se je prevrgel na hrbet, da bi si ohranil moči. Čas je tekel, kar konec ga ni hotelo biti... Že je čutil, kako ga prevzema slabost. Toda imel je voljo do življenja in zaradi tega se je krmar še dve uri po izginotju ladje boril...

Komaj da je verjel svojim očem: na desni je zagledal ogromno truplo, ki je izginjalo in se spet prikazovalo na površju. Jeronim je spoznal tovariša:

— Oho, Langois, Langois!

Nihče mu ni odgovoril. S težavo je priplaval do orjaka in opazil, da se drži le-ta za desko, za lepo in dobro desko, ki je bila čisto ravna. Ojunačen je priplaval bliže, že se je skoro dotaknil rešila, ko odrine Langois desko proč od njega. Jeronim se je potopil in se pokazal kakih trideset mahljajev proč od deske na površju besnečega morja. Langois mu je zaklical:

— Pojdi stran! Deska je samo za enega! Zgubi se! Krmar je prav debelo zaklel. S težavo se je spet približal in opazil, da bi deska res ne zmogla držati obeh, posebno če je eden tako obil kakor Langois.

Jeronima so že dolgo poznali kot slabega tovariša, to je tudi sedaj potrdil: prav nalahno je plaval, da bi ohranil moči in se približal tovarišu, ki je s steklenimi očmi buljil vanj.

Jeronim je pripravil nož v desnici in premeril razdaljo. Še velik požirek zraka in potopil se je.

Ko je zaslišal orjakovo rjovenje, je razumel, da ga je dobro zadel. Še je porinil nož vanj in prišel na površje. Ves oslabljen se je prijel za desko. Oni se je še vedno držal, prst za prstom mu je odprl, ta ga je še zadnjič pogledal, nato pa izginil v globinah. Tam, kjer se je potopil, so se pokazali mehurčki, a kmalu je bilo vse mirno. Jeronim je dobil desko, ki ga bo nesla in ker je bil lahek, ni imel težav, da je splezal nanjo. Takrat se je nevihta polegla in noč je padla na morje.

Dolgo je spal. Ko se je zbudil, je bil že širok dan, solnce je vroče pripekalo in Jeronim se je moral obrniti na trebuh, da bi se umaknil smrtnim žarkom. In ta lahki obrat je bil poplačan z velikimi bolečinami. Vse telo se mu je peklo in grlo je imel suho, posebno hudo je to občutil, ker je bil prijatelj tekočin.

Tedaj je opazil, da se deska giblje v neki smeri. Zamrmral je:

— Najbrže sem v toku.

Majhno upanje je vzklilo v njem.

Drugi dan mu je otečeni jezik polnil usta, da je komaj dihal. Vso moč je izgubil in solnčne opekline so ga grozno mučile. Šele proti večeru mu je odleglo. Potem je prišel mraz z lakoto in še vedno s to strašno žejo! Po zobeh mu je pokalo, mrzlica ga je spreletavala, na hrbtu je ležal ves nemočen in roke so se mu vlačile po vodi. Samo toliko se je zavedal, da napreduje. Kam? Ničesar ni videl. Včasi je v blaznosti ponavljal.

— Vode, vode, vode!

Sama capa ga je bila, ničesar se ni več zavedal in bolečine je izgubljal z voljo do življenja. Da se je spet zavedel, je začel tipati okoli sebe: po daljšem času je otipal prste, roko. Strahota tega dotika ga je naredila blaznega, umaknil se je in padel v morje, ves obupan, da bi lahko nadaljeval boj...

Nekaj omlednega se ga je prijelo. Najprvo je mislil, da je to kaka žival. Toda spoznal je orjaka, trebuh je imel obilnejši ko navadno, njegove roke in noge, ki so ga obdajale in se čudno gibale na valovih, so se ga prijemale, da se je zgrozil in izgubil zaupanje v sebe. Zdaj je za vedno izginil v oceanu.

Val ga je vrgel na desko in obadva je odnesel tok...

Zastave

s ali brez grba, čisto volnene, garantirane barve, v lepi izdelavi, izdeluje in razpošilja: JOSIP WINKLER, Subotica, poštni predal 48/d. Ilustrovani cenik brezplačno. 82

HOLANDSKE LIKERJE

si lahko vsak sam pripravi s poznanimi holandskimi »La Fillette« ekstrakti iz tovarne Holland. Vrucht-essencefabriek, Hilversum. — Cena steklenici 7 Din. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah ter boljših specerijskih trgovinah. Po pošti razpošiljamo tucat za 84 Din. Sortirano po želji po poštnem povzetju franko

»Fructal« sadni soki

Zagreb, Šenoina ulica 32.

Zane Grey

Do zadnjega moža

Roman

Njegovo oko je bilo tako bistro in oprezno, da je kmalu zagledal mladega Colmerja, kako je nekaj sto metrov na levo smukal za drevesi. Vsa njegova prizadevanja, da bi zagledal Billa, so pa ostala zaman. In to se je zdelo Jeanu čudno, zakaj na desni je bilo več dobrih prostorčkov, s katerih bi bil mogel strahovati vse pročelje Greavesove prodajalne in vso zahodnjo stran.

Colmer je izginil v hosti in Jean je ostal sam, kakor da je on edini opazovalec zapuščene, molčeče vasi. V neznosni napetosti so mu minevale sekunde kakor ure.

Zdajci pa je udaril na Jeanovo uho drhteči tresk strela iz puške. Vročično je skočil na noge in ves otrpnil. Strel je bil počil ob sprednji strani hiše. Težki bobneči streli iz samokresov so se usuli za njim. Jean je naštel tri; ostali so se prenaglo zvrstili, da bi jih mogel razločiti. Nato se je začul osamljen, hripav krik, ki je zvenel za čudo rezko in zmagoslavno. Drugi kriki, ne več tako divji in čudni, so zadušili prvega. Potem je legla na prodajalno in ves odprti prostor globoka tišina.

Jean je bil trdno prepričan, da se bo pokazalo vsaj nekaj članov Jorthove tolpe. Trudil se je, da bi premagal trepet, ki so ga bili zbudili v njem ti nagli streli in ta pomembni krik. A nikogar ni bilo na izpregled. Noben glas ni več prišel do njega, naj je še tako napenjal uho. Nestrpnost je postala zdaj kar neznosna. Ne da bi ne bi bil mogel dočakati sovražnika, kdaj se prikaže, le strpeti ni mogel več, da bi zvedel, kaj se je zgodilo. Sleherni trenutek, ki ga je prebil tu na straži, z očmi kakor sokol, z rokami jekleno skrčenimi okoli puške, je samo povečal strašno, temno gotovost, da se je odigrala katastrofa. Strel iz puške, za katerim je naglo počila vrsta strelov iz samokresa! Kaj je to pomenilo? Streli samokresov različnega kalibra — vsekako jih je bilo sprožilo več oseb! Kaj je to pomenilo? A še bolj od strelov je bil tisti rezki krik povod Jeanovega naraščajočega strahu Vsa razumnost in ves pogum mu nista več zadoščala, da bi bil mogel premagati slutnjo zla. Nazadnje se ji je vdal, zapustil je svoje mesto, stekel kakor srnjak preko odprtega prostora, po dvorišču hiše in ob robu pologa na cesto. Tu se je moral ustaviti, previdnost mu ni dala drugače. Videti ni bilo žive duše. Stekel je, tekel vse do zadnje strani Meekerjeve kmetije, planil na dvorišče in krenil proti hiši.

Colmer je stal na dvorišču. Težko je sopel, mišice na obrazu so mu drgetale in nekateri izmed mož so ždeli okoli njega s pripravljenimi puškami. Cesta, ko je Jean v naglici spustil oči po njej, je bila videti prazna. Blue je sedel na pragu in si prižigal cigareto. Nato je stopil stari Blaisdell iz koče. Jean ga še ni bil videl s takim obrazom.

»Jean — poglejte — tamle, na cesti,« je rekel s potrtim glasom in njegova velika roka je trepetaje pokazala proti Greavesovi prodajalni.

Jeanov pogled je kakor blisk zletel po cesti — vse dalje in dalje, dokler ni obvisel na zleknjeni moški postavi, ki je ležala sredi ulice. Mož je bil dokaj velik, roke v samih rokavih so bile široko iztegnjene, belolasa glava se je valjala v prahu — bil je mrtev. Jeanovo spoznanje je bilo tako naglo kakor njegov pogled. Njegov oče! Ubili so ga bili. Jorthovci. Zgodilo se je bilo. Smrtna slutnja Gastona Isbela se je bila izpolnila... In nato, po tej bliskoviti misli, je prišlo čuvstvo puščobe, da, za nekaj sekund skoraj kar čuvstvo pozabljenja, ki ga je pa mahoma izpodrinila taka bol, da se je srce trgalo od nje. To bol je bil Jean občutil samo še ob smrti svoje matere. Minila je in mrzla muka se je umaknila navalu vroče, peklensko divje krvi.

»Kdo je to storil?« je šepnil Jean.

»Jorth!« je hripavo odvrnil Blaisdell. »Nismo ga mogli zadržati, sinko... Nismo ga mogli. Kakor lev je bil... Zavrgel, kratkomalo zavrgel je svoje življenje. Oh, saj prav zato je tako strašno. Kakopak, prišli smo, da bi streljali in se sami nastavljali svincu. A takole ne... Bog mi je priča, to je bil umor — umor!«

Na Jeanovih molčečih ustnicah se je začrtalo vprašanje, ki ga je bilo lahko razumeti.

»Povejte mu vi vso istorijo, Blue,« je nadaljeval Blaisdell in se klobuštraje vrnil v kočo.

»Sedite, Jean, in nikar naj vas stvar preveč ne potare,« je mirno rekel Blue. »Saj veste, vsi smo pripravljeni na to, da nas v tej prigodi na ta ali oni način zadene svinčenka. In nič zelo pomembno ni, kako se srečamo z njo. Naša skrb bi smela biti samo ta, da kar moči hitro pobijemo to drhal — tako kakor so vam oni ubili očeta.«

Jean je sedel in si obrisal mokri obraz.

»Jean, vaš oče je hotel z Jorthom sam obračunati in rešiti nas vse,« je pričel Blue in puhnil oblak dima v zrak. »A njegov namen je prišel prepozno. »Pred leti, mogoče — ali morda še nedavno tega — če bi bil takrat pozval Jortha na boj moža proti možu, ne bi bilo nikoli prišlo do vojne med Jorthovci in Isbelovci. Vest Gastona Isbela se je prepozno zbudila. Tako gledam jaz na vso stvar.«

»Hitro. Povejte mi, kako se je zgodilo.«

»Nu, kmalu po tem, ko ste vi odšli, sem videl vašega očeta, kako je čečkal po listu papirja, ki ga je iztrgal iz neke knjige — iz Meekerjeve biblije, kakor vidite. To se mi je zdelo smešno. In Blaisdell mi je mignil z očmi. Nič dolgo ni trajalo pa je prišel mladi Evarts. Stari ga je poklical, ga odpeljal v stran, tako da nismo mogli slišati, kaj govorita, in jel nekaj šepetati z njim. Nato sem ga videl, kako je stisnil dečku nekaj v roko; potem sem si mislil, da je bil najbrže tisti lis: iz biblije. Z Blaisdellom sva silila vanj, da bi nama povedal, kaj to pomeni. A rekel ni niti besedice. Jaz sem pazil in sem čez nekaj časa res videl mladega Evartsa, kako je smuknil skozi zadnja vrata. Kake pol ure pozneje vidim bosega pobalina, kako teče čez cesto in izgine v Greavesovi prodajalni... Tedaj se mi je zasvitalo. Stari je bil poslal Jorthu pisemce, naj pride venkaj in se mu postavi, mož proti možu, oči v oči!... Kakor da sem bral od besede do besede vse, kar je bil vaš oče napisal. A Blaisdellu nisem ničesar omenil. Samo pazil sem.«

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo ličočo se malih oglasov naj priloži v znamkah sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din Pristojbina za šifro 5 Din Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani. 11842.

Službe dobi

Trgovski pomočnik
dober železninar, spreten prodajalec ter pošten in zanesljiv, dobi službo takoj ali s 1. februarjem. — Prednost imaje s šoferskim izpitom. Ponudbe s prepisi sprejemal na oglasni oddelek »Jutra« pod »Zanesljiv pomočnik«. 561-1

Poštno pomočnico
za pošto I. razreda, brez brzojava in telefona, sprejme takoj Alojalj Aupet p. poštar, Škocjan, via Kr. Sk. 466-1

Sobarico
pridno in pošteno dekle sprejme takoj dr. Pulje, Beograd, Kralja Milana 13 III. nadstr. 563-1

Trgovski potniki

Provizij. potnika
dobro vpeljanega, ki zastopa železninsko ali specerijsko stroko, sprejmem za Slovenijo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Agilen 315«. 604-5

Službe išči

Inteligenten šofer
prozvetlen vozač, vnožen slovenščine, srbohrvaščine, nemščine in francoščine, išče službo k osebnemu automobilu. Gre tudi izven Ljubljane. — Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Inteligent«. 594-2

Gospodična
v meščansko šolo, išče mesto v pisarni kot začetnica. Gre za mesec tudi brezplačno. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra računarica«. 495-2

Gospodična
s štirimi razredi srednje šole — perfektno zmožna slovenščine in italijanščine ter nekoliko nemščine in francoščine, želi primerno službo. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod znako »Mara«. 595-2

Pikolo
star 14 let, išče namestitev v kakem hotelu ali kavarni — Naslov pove podružnica »Jutra« v Celju. 142-2

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo Auto). Prva oblastveno koncesionirana šoferska šola Gojko Pipenbacher Ljubljana, Gosposvetska 12 — Zahtevajte informacije. 58113-4

Prodam

2 steklena nastavka
za pudelj, za galanterijsko ali modno trgovino prodam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 598-6

Puhasto perje
staro, čisto kg po 48 Din druga vrsta po Din 38 kg čisto bele gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po Din 250. Razpošiljam po poštnem povzetju L. Brozović Zagreb, Ilica 82, kem. čistilnica perja 262

Dira, koleselj, sani
in razna konjska oprema naprodaj v Št. Vidu št. 23 nad Ljubljano. 193-6

Motorna vozila

Več avtobusov
13—28sedežnih, skoraj novih, znamke »Internacional« prodam radi opustitve proge. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 220 10

Zaprt avto Essex
ugodno naprodaj. Pismeno na naslov: Peter Steblaj, kavarna »Slon«. 508-10

Vrednoti

Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje Rafinerija dragih kovin. Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod iz Vidovdanske ceste pri gostilni Možina. 70

Vrednostne papirje
srečke, obligacije, delnice, kupuje upravništvo »Merkura«, Ljubljana Selenburgova ulica 6-II tel. 30-52. 448-35

Oblačila

Črna žaket obleka
fino blago, zelo dobro ohranjena naprodaj za 400 Din. Na ogled pri krojaču Prezlju, Vošnjakova ul. 4. 603-13

Sukno za frak in damski plašč
prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 281-13

Kapital

Kdo bi posodil
vdovi 1000 Din proti mesečnemu odplačilu. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Posojilo«. 599-16

Vnajem

3 sobe in 2 kuhinji
v novozgrajeni hiši oddam v najem. Poizve se v gostilni Zupan, Dolgoše 50 pri Mariboru. 459-17

Poročenca brez otrok
mlada, resna, želita v najem gostilno v večjem mestu Slovenije ali pa na deželi v industrijskem kraju, ki je na dobrem glasu Bled ima prednost. Ponudbe pod »Januar 20« na ogl. odd. J. 20-17

Sobe

3 sobe za pisarno
z elektr. razsvetljavo, separiranim vhodom in po možnosti s telefonom, v sredini mesta išče zadruga Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Sigurna plača«. 498-23

Opremljeno sobo
takoj oddam 2 osebama. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 592-23

Sobo
s separatnim vhodom oddam gospodu ali dvema gospodičnama. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 596-23

Komfortno sobo
po možnosti v uporabo klavirja, v centru mesta išče inozemec. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Pedagog«. 490-23

Elegantno sobo
takoj oddam solidnemu gospodu ali gospodični. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 409-23

Sobo
lepo in mirno, v visokem pritličju vile, blizu pošte oddam. Vprašati na Bleiweisovi cesti 27/II. 571-23

Lepo, prazno sobo
3 minute od pošte takoj oddam. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 573-23

Sobo
preprosto opremljeno in s posebnim vhodom išče za takoj gospodična. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod »Gospodična«. 510-23

Lokali

Delikates. trgovino in vinarno
na prometnem kraju Ljubljane oddam. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Delikatesa«. 593-19

Manjšo trgovino
mešane ali specialne stroke, v resnici dobro idočo, s stanovanjem kupim takoj v Sloveniji. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Dobro idoča trgovina«. 602-19

Večje pisarniške prostore
oziroma poslovne prostore oddam s 1. februarjem. — Poizve se v pisarni dr. Ivana Tavčarja, Tavčarjeva ulica 2. 388 19

Stanovanja

Stanovanje
3 ali 4 sob, kopalnice in pritiklin, v bližini glavnega kolodvora v Ljubljani iščem s 1. aprilom. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »Stiričlanska družina«. 591-21

Opremljeno stanovanje
1 ali 2 sob, kuhinje in pritiklin takoj oddam v najem Želim nekaj kavcije. Slokan. Kodeljevo. Slomškova 17. 577-21

Stroji

Čevljarski stroji
Vsled večjega nakupa malo rabljenih čevljarskih strojev prodam po zelo nizki ceni sledeče: stroj za sekanje podplatov Stanzmaschine), čistilni stroj Ausputzmaschine), za skoz šivanje (Durchnähmaschine), šipalni stroj (Zwickmaschine), stroj za zbijanje podplatov (Holznagelmaschine) ter več drugih v to stroke spadajočih strojev Ponudbe na naslov Ivan Prešeren, tovarna čevljev, Kranj. 34-29

Stružnico
avtomatično za kovine it železo prodam Vprašati v Št. Vidu 23 nad Ljubljano 199 29

3 šivalni stroji
ženski, krojaški in čevljarski (Flachstep), vsi prav dobri, po nizki ceni na prodaj Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 547 29

Živali

Psa dobermana
čistorkrvnega, črte barve, 6 mesecev starega proda Rudolf Dergan, Laško. 559-27

Izgubljen

Briljantni uhan
je bil izgubljen. — Pošten najditelj naj ga proti nagradi odda v oglasnem oddelku »Jutra«. 597-28

Zlata zapestna ura
je bila izgubljena na poti iz Šiške do Miklošičeve c. Najditelj naj jo odda v oglasnem oddelku »Jutra«. 585-28

Dražbe

rostovoljna dražba posestva
in nepremičnin se vrši dne 18. januarja 1931. Ferlinc, Pernica št. 41, Sv. Marjeta ob Pesnici. 587-32

Razno

IZVANREDNA PRILIKA!
Železna služinska patent postelja zložljiva, s tapeciranom madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, nočne službe, in potujuče osebe stane samo Din 390.— Razpošiljam po poštnenom povzetju.

Lesena patent postelja, zložljiva, s tapeciranim madracom, zelo praktična, stane samo D 286.

Potem imam veliko zalogo čisto čohanog perja kg po D 48.—, druga vrst kg po D 38.—, čisto belo gosje kg po D 130.—, in čisti puh kg po D 250.—. Razpošiljam po poštnem povzetju. Modroci punjeni z volnom staneju samo Din 750.—.
L. BROZOVIĆ, ZAGREB Ilica 82.

Trgovski lokal
iščem v centru Ljubljane.
Dopisi pod: »Najprometnejši del« na podružnico »Jutra« v Mariboru. 1831

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom »Claven« le mast

Dobite v lekarnah drogerijah ali naravnost iz tvornice le clavnesz skladišče
M. Hrnjak
lekarnar — Sisak
Čuvajte se ponaredb. 251

11776

Pravi gojzerje in športni čevlji
domačega izdelka vedno v zalogi in izdeluje po meri
ZALOKAR
Gosposvetska c. 8.

„REGENTOL“

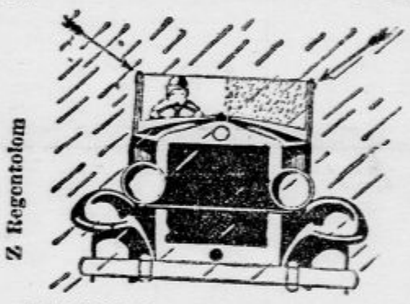

»REGENTOL« je najpopolnejše sredstvo, ki popolnoma varuje steklo pred dežjem, snegom, ledom in meglo
Trgovci, restavraterji, gospodinje, avtomobilisti, očistite svoja stekla (izložbe, šoferske šipe, očala itd.) z »REGENTOLOM«. Tudi za časa najhujšega dežja, snega, leda in megle ostane steklo vedno čisto in prozorno.
1 škatlica »REGENTOLA« 30 Din. Pošljemo po povzetju z navodilom uporabe.
»GASOKSIT« uvozno in izvozno odjetje, Beograd, Kralja Milana 46. Tel. 30-6. 400a Zastopnikom-prodajalcem 30 %

Ali si že član Vodnikove družbe?

Izjava.

Preklicujem vse žaljivke, ki sem jih izrekel v Holandiji napram Janezu Korpesu o njegovi ženi Mariji in izjavljam, da ne morem ničesar nepoštenega ali nečastnega očitati Mariji Korpes.

KRŠKO, dne 5. januarja 1931.

BANIČ JANEZ, posestnika sin
Selo št. 2, p. Sv. Križ pri Kostanjevici.

1909

✝

Globoko potrti naznanjamo tužno vest, da je danes zjutraj ob pol dveh nenadoma umrla v 56. letu svoje starosti naša dobra žena in mati, gospa

JERA VESTER

roj. Globočnik

Pogreb preblage in nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 8. t. m. ob 10. dopoldne iz hiše žalosti.

Na Bledu, 6. januarja 1931.

Janez Vester, soprog; Ivan in Jože, sinova, ter ostali sorodniki.

ZAHVALA

Globoko pretreseni povodom prerane smrti nam nad vse dragega našega soproga, očeta, gospoda

IVANA TOKANA

smo prejeli toliko izrazov sožalja, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakomur posebej. Zato izrekamo s tem našo najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so ga za časa njegove težke bolezni obiskovali ter tolažili in mu tako lajšali trpljenje, vsem, ki so ga poslednjič obiskali ob mrtvaškem odru, vsem darovalcem prekrasnega rdečega cvetja in vsem, ki so ga s svojo prisotnostjo v tolikem številu spremili k večnemu počitku.

Prav posebej izrekamo našo najtoplejšo zahvalo Delavski zbornici za njeno naklonjenost in uradništvu iste, vsem delavskim strokovnim, kulturnim organizacijam in ustanovam, delavski godbi »Zarja«, pevskemu zboru »Cankar« ter žalnim govornikom, ki so počastili delo in ideje pokojnika, za katere je delal in živel vse svoje življenje. Hvala!

V Ljubljani, dne 6. januarja 1931.

Žalujoča rodbina TOKANOVA.

Uredil Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.